

01 — Lužnjak

Gospođi Jevtropijević

U „mračno“ vreme ranog srednjeg veka,
na nekim grčkim ostrvima, ubijali su ljude
kada navrše šezdesetu godinu života,
najčešće kamenovanjem

Postoji šuma, u gorju Orlja glava, šuma lužnjaka.

U podnožju, gde magluština useca klobuk zaborava, varoš je Žrbanj. Već je dvadeseto desetleće kako nikakav putnik namernik, haračlija ili pismonoša, ne zalaze u te krajeve, nešto zbog nerazumljivog žrbanjskog narečja, a više zbog jeze od patarenskih običaja tamošnjih. A i pod Orlovom glavom se, slabo u svet i tuđe ljude veruje, pa se i ne pamti da je neki od domaćih napustio zabran svoje domaje.

Po žrbanjskom kalendaru, osamnaesti je dan grozdobera, meseca berbe kukuruza i vašara. Te u varoši, iako je sparno vreme, vlada užurbanost. Oštre se srpovi, čiste ambari, popravljaju vile i potkiva kljusad. Iz kačara se vadi vino, ledeno, i mlad sir ispod kamena.

Sa vrha Hrama, te večeri, u varošanskoj sredi, zvezdočatac Jasan Maglen, motri svod. Čita gibanje nebeskih kugli i u tom kruženju doznaje kada će dan biti jednak noći. Arbaletom mereći uglove, orbite i daljine, otkriva mesečev perigej.

„Sutraj, sutraj jest ravnodne jesenjsko! Sutraaaaaj!“, silazi da javi vest.

Glas astronomov dopire do čoveka koji, usamljen, bdi. Imenom je Ostav Orlija. Već noćima, stešnjen u svojoj zemunici, on čeka. Osluškuje.

I mada je nagluv, čuje, dok čami kraj ognjišta, čuje šta sa kule javlja kosmoplovac Maglen.

„Orlijo, starlijo, sutraj si pojdeš u dubrave lužnja!“, banu u udžericu Raslav Raslavič, čata žrbanskog knjaza, donoseći novost.

„Az sum matorstvjušči, črez nisum jošte prigluven, bolan Raslaviču, mladiču!“, odbrusi mu Ostav.

„Nem se jediš, časnij Orlijo, nem se jediš. Na, potkrepi se suz mene, ću te otpravim napoljšče.“

„Tij me otpavščiš? Koj sum az? Mrtvak, pa sam ne možem?“

„Nem se skrbiš, svjatlosti drevnija, ja to onak, jer sum polezen...“

„Polezen si tuj za bezmlvije, červni ćesaru!“

Iziđoš, stari Orlija i mladi Raslavič, a po varoškoj se kaldrmi skupiše Žrbanci, veseli. Zasniruš citre, otpečatiš se bačve vina plamenke, a na bregu, dodolkinje, gole, povedoš kolo. Na nosilu od magareće kosti, donesoš knjaza, glasovitog Vidigora.

„Orlijo, najstarlijo!“, poče knjaz, kad se sve utiša, „devedesetgodi mudrolijo!“

„Knjazstvjušči“, smerno ga prekide Raslavič, oborivši veđe, „toj u koj gledite, neje Orlija, ampak jest Grigor Rundo. Ovoj vi je Orlija.“ I pokaza na mrzovoljnog starca, koji bi se, najrađe, u zemunicu vratio i predao se tupom slavohotiju starosti.

Nakašlja se knjaz, ne bi mu pravo što ga pusti pisar tako ispravlja, no očuta. Pogledom potraži rečenog i nanovo poče mlviti:

„Rečem, Orlijo, iskonlijo!“

„Mnogovozvišeni“, pobuni se prozvani, neki Ljube Ljubenov, „nesam az Orlija. Jošte mene nije da u dubravu pojdem.“

„Kuku lele žrbanjско! Zde se zbito velje poruganije! Ašte knjaz ne znaje koji mu je koji otrok, a koj će? Az sum Orlija, knjaževiču! I takoj mi svijuz jazvi mojih, nej da me neki svojata vamo i tamo!“

Svi se Žrbanjci nasmejaše. Orlija stade pred knjaza i udari se po grudima, ponoviši još jednom — az sum Orlija. Knjazu ne bi pravo, ali poskoči sa magareće nosaljke, i spustivši starcu dlan na rame, poče:

„Sutraj, na toržastveno dne, črez se danak i noćak budeju poravnajli, ti sum pojdeš u dubravu lužnjaka i plutnjaka.“

„A koj ću tamo?“

„Poneže, takovo je poveljenje naše domaje.“

„Kuj kaže?“

„Az, vaspоставitelj!“

Svi zamukoše, jer se silnom knjazu počese nadimati kršne grudi, i krv mu liti pod ušesima, tamna, topla, da je đipao očima od neke prigušene netrpeljivosti. Uzmakoše svi, citre umukoše, i Orlija vide da nema kud. Zakon je zakon, poveljenje je poveljenje.

„Dobro, ću pojdem.“

Priđe tad Maglen, činodejstvenik i, poče da maga i vrača oko staroga Orlije, da mu na glavu od hrastovog lišća venac meće i poliva ga medom. Citre zacikotашe nanovo. Zapojaše pevcu bajalice, i gozba poče.

Sutra, kad osvanu zora jesenjeg ekvinocija, na put pođe najstariji Žrbanjac, Orlija Ostav, i udari uz breg, ka planinskom hrbatu, vukući za sobom fišek uspomena: Jorlaninu dojku, miris lule i struj vetrova.

Došavši, nakon sat ili dva hoda, do proplanka okruženog prastarima plutnjacima, stade, i onjuši Sunce. Bi češanj svetlosti u krošnjama, a po rzavoj paprati strukovi kamilice i mandragore. Toj mu e toj!, pomisli i, odbacivši štap, poče uporno mirovati. Tako i dočeka noć.

Kada je zajutrinko, vide da mu noge propadoše u zemlju, sve do članaka. Ajoj! Černi Orlijo, kakova su ovo zabluženija i zatočenija!, jadao se. Na rame mu slete svraka, i osta tu, do podneva. Tako prođe prvi dan, a da se stari ne mogaše iskobeljati iz treseti.

A kad prodoše još tri, propade do kolena. Uglubi se u crvenicu, punu sokova. Leva mu se ruka sasvim oduze, a desna poče micati teško, pucketavo. Slete i druga svraka, na sred temena, među sedu kosu, koja izgubi svilenost i posta prućasta i krta. Kerče neko dođe i zakevta, okruži oko Ostava, ponjuši ga i zacvilevši, zapiša, i ode.

U neko povečerje, kad je zrela Danica zvezda izbila, prioseti da mu noge u zemlji drvene, da od prstiju mu, rovere žile u grud utrobe planinske. Brada mu se i kosa stadoše granati, preko grana listati u rumen žira. Zamileše mravi, žutaći, crvi, pauci, po njemu, kukurek, majčina dušica oko njega sviše se. Otvrđnu mu koža, sljušti se i poljuspa se po tlu. Meso se ugari, otvrđnu i posta panjevito, čvornovato. Prelomi se grkljan i, pod rosom, iz njega zaklija prva mladica. Ocvala, misao se zdrobi. Već okađena, senka se nadvi nad mesto gde je zastao Žrbanjac. Vetar je povijao debelu krošnju...

Sa vrha Hrama, mag je Maglen tri dana palio tamjan žarnoj zvezdi i bogima hvale pevao, i ime Orlijino naricao: „Nej okopnio u panjevinu, ašte te i gromi ugromili, lužni Orlijo, žrtveniče mladeniče!“

Postoji šuma, u gorju Orlja glava, šuma lužnjaka.

02 — KRASAN JUNAK NA OVOME SVETU

Božanski živci polako su popuštali. Vrhovni sud, sačinjen od poglavara neba, zemlje i podzemlja, zasedao je već dva meseca. Sve što nižestepeni sudovi roda slavjanskoga nisu valjano — ili nikako — rešili našlo se pred ovim veličanstvenim većem koje se spustilo u smrtni Novgorod.

Predsedavajući, Perun Gromovnik, umorno je zurio u poluprazan pehar. „I, šta kažete?“, upitao je.

„Narod je poludeo“, reče Morana. „Jedina korist od svega biće to što neću više morati da smišljam more za plašenje grešnih. Dovoljno će biti da im ispričam neki od ovih slučajeva.“

Uvek blagi Dajbog pogladi dugu belu bradu. „Svašta se nakupilo za ove dve godine, koliko nismo zasedali. Nego, imamo još samo jedan slučaj, ako se ne varam. Perune?“ Dajbog pokaza čvorugavim prstom ka velikom spisku što je počivao odmotan ispred vrhovnog boga.

„Šta? Ah, da.“ Perun je raširio veliki pergament i upiljio se u sitna slova. „Evo ga. Jedna poslastica iz zemlje srpske.“

Bog sunca Jarilo dobio je plamenim prstima po stolu. „Kladim se da je opet ona vila.“

„Baš ona.“

„Pička joj materina“, uzdahnuo je Svetovid, bog rata. „Ta Stanojla stvarno traži nevolju.“

„Naredio sam ludači da ne silazi sa Rtnja do daljnjeg“, reče Perun. „Premlada je da bih je utamničio.“

„Čuj ‘premlada’“, dobacio je Crnobog, uvek mračan i pripit. „U mojim tamnicama našlo bi se mesta za nju. Nije da nije zaslužila.“

„Prošle godine, zbog neke sitne svađe, vezala je Cvetka vampira za glog“, dodao je moćni Svarog. „Još mu je okačila venac belog luka oko

vrata, jedva se izvukao. A Boža vukodlak? Napio se za proslavu prolećne ravnodnevice i probudio se okićen srebrom. Sav greh mu je bio olakšavanje uz grm nekakvih bobica.“

Perun se cerekao. „Sećam se kako je Boža kleo i urlikao pred sudom, onako mamuran i ošuren.“

„Hmm.“ Boginja Devana nije odobravalala ovakav razgovor. „Ne bih da se tako priča o jednoj vili. Hajde da rešimo ovo što pre.“

„Hajde“, složio se Crnobog. „Kakvo je sranje sada napravila?“

„Doslovno je napravila sranje“, reče Perun. „Knez Radoslav srpski poslao mi je pismo kojim je opisao sve pojedinosti. Stigao je i oštećeni, u pratnji kneževe družine. „

„Uvedi ga!“, povikaše bogovi.

Gromovnik pokaza stražarima da otvore vrata.

Ka velikom stolu lagano je gmizala mala mrka tvar. Zaustavila se desetak koraka od začuđenih sudija.

„Predstavi se!“, naredi Perun, smeškajući se jedva primetno.

„Zdravko Vučji zub, milostivi“, mljackala je smesa. „Junak rtanskog kraja, ako smem da dodam.“

„Slušamo te, Vučji zube.“

Čitav čas ništa se nije čulo u dvorani osim pucketanja vatre u mangalima i gnjecave besede zlosrećnog mačonosca. Tužba se mogla svesti na sledeće: kobnog jutra jezdio je Zdravko na svom vrancu, kroz pustu borovu šumu. Naleteo je na devojkicu, голу kao od majke rođenu, kako stoji u potoku. Pevušila je nešto, podignutih ruku gledajući u nebo. Začula je rzanje konja te se okrenula ka Zdravku. Izašla je iz potoka nasmejana i raširenih ruku pošla ka junaku. Ovaj je podigao topuz svoj — ne onaj što o sedlu visi — pa sjahao s konja i dograbio lepoticu. Vila se otrgla od uspaljenog Zdravka izgovorivši prvu vradžbinu koja joj je pala na um.

„Ti si, sasvim prirodno, shvatio da ona želi jepstvije?“, prekide izlaganje Jarilo.

„Tako je, o moćni“, plakao je Zdravko. „Mnoge sam poljubio, sve su dale dragovoljno. Znam kad je žensko željno.“

„Užas“, reče zgađeno Vesna, boginja proleća. „Zašto te je onda pretvorila u balegu, nevinašce?“

„To ćeš, veličanstvena, morati nju da pitaš“, jecao je nesrećnik.

„Dosta više, molim vas“, povikala je Ljelja. „Meni je jasno šta se tu zbilo. Ta vila služi meni, i ja neću ovo trpeti.“ Zaštitnica šuma uprla je prst u Vučjeg zuba. „Stanojla je, gluperdo, tog jutra blagosiljala šumu i sve što se u njoj zateklo. U svojoj dobroti blagoslovila je i tebe. A ti si pomislio da hoće da legne pod tvoj vašljivi ogrtač. Pfuj!“

„Sudbina balege je predobra za tebe“, mrko sreza boginja ljubavi Lada, koja je dotad ćutala. „Uh, kako bih ti ja presudila.“ Boginje se nakostrešise.

Zdravko je toliko drhtao od straha da se počeo raspadati.

„Umiri se, dobri moj“, tešio ga je Dajbog. Ustao je sa svog sedišta. „Predlažem, braćo i sestre, da oslobodimo momka krivice. Šteta nije učinjena, vila nije osramoćena, a Zdravko je, siguran sam, izvukao pouku.“

„Do smrti, o silni“, kleo se Zdravko, već sasvim rastočen po podu.

„Ne može!“, viknula je Ljelja. „Hoću da se Stanojlina odluka poštuje. Glasaćemo!“

„Tako je“, potvrdiše boginje.

„Dobro“, reče Perun. „Ko je za to da na Zdravku ostane vilinska kletva?“

Podiže se pet ruku sa Perunove desne strane. Devana, Morana, Ljelja, Vesna i Lada nisu bile raspoložene za milost.

„Ko je za to da se Srbinu oprostí?“

Levo od vrhovnika podiglo se takođe pet ruku. Jarilo, Crnobog, Dajbog, Svetovid i Svarog smatrali su da je junak dovoljno patio.

„Slatko“, zajedljivo dobaci Devana. „A kome će predsedavajući pokloniti svoj glas?“

Perunu je bilo dosta. „Zdravko Vučji zube“, zagrmeo je, „oprašta ti se učinjeno.“

„Tek tako!?“, pobunila se Ljelja. „Divnu pravdu delite narodu! Sada će svaki...auh!“ Ljelja zastade u reči, poluotvorenih usta.

„Huh, jebem ti“, otelo se Ladi.

„Iju“, ciknu Vesna.

Očigledno nesvestan da mu je vraćeno telo, gologuzi Zdravko zbunjeno je posmatrao sudije. Bogovi sa poštovanjem klimahu glavom gledajući ga. Boginje su se došaptavale.

„Sestro mila, njemu ono tuče po kolenima. Crna Stanojla, dobro si prošla.“

„Kakve brčine, kao da je crno jagnje zalepio.“

„A grudi, možeš na njima ručati.“

„I te medveđe ručerde.“

„Ahh.“

„Ju, ju, ju.“

Perun se okrenu Ljelji. „Ako želiš možemo se obratiti Asgardu za pravnu pomoć. Gerda i Freja će biti više nego raspoložene da kazne Vučjeg zuba.“

„Te uspaljenice!“, odreza Ljelja. „M-mislim, ne treba, prihvatam presudu.“

„U redu“, reče Gromovnik i ustade. Prišao je Zdravku koji je polako dolazio sebi i ogrnuo ga velikim kožuhom. „Bude li se od tebe nešto tražilo pre odlaska kući“, šapnuo mu je Perun, „prihvati bez pogovora. Možda će biti grube, ali zadovoljne boginje su mir sveta.“

03 — Dnevnik s Klekovače

14. april 2012 : Dugačka kolona hodočasnika penjala se uz Klekovaču. Dolazili su iz cele Bosne, Like, Dalmacije, Srbije. Dolazili da se dive neobičnom kamenom monolitu pored puta, monolitu na kome su se jasno videli obrisi dve ljudske figure. Mrzeo sam hodočasnike, njihovo sujeverje, glupost i nemoć da razumeju da pred sobom imaju čistu životnu silu, a ne rezultat nekakvog religioznog proviđenja.

13. april 2011 :

6-10.00 časova : Krenuli smo rano jutros iz Drinića. Pred nama je pucao veličanstven pogled na Klekovaču. Sporo smo napredovali jer smo Ana i ja teglili gomilu opreme. Profesor Kukobat se šetkao praznih ruku, stalno nas požurujući. Nije mi se to baš dopadalo , ali pošto je dobro plaćao odlučio sam da držim jezik za zubima. Petljao je o prirodnim lepotama Klekovače, o runolistu, smrekama , jelama i divnim vidicima. Nije mi baš bilo do planinskih lepota— ruke su mi bile zauzete opremom, a oči su više šarale po nogama i dupetu njegove zgodne kćerke nego što su se bavile crnogoričnim drvećem.

12.00 časova : Šume se proređuju. Smenjuju se livadski predeli sa stenama neobičnih formacija. Umoran sam i više me ni Anine draži ne mogu oraspoložiti. Profesor Kukobat stalno mrmlja nešto sebi u bradu. Pokušavam se prisetiti njegovih teorija i predavanja. Nešto je želeo da dokaže, neku grandioznu hipotezu u koju je bio ubeđen. Tvrdio je da su planine savršeni gigantski živi organizmi, a posebno krečnjački masivi poput Dinarida koji su „najmlađi“ među planinama i najdalje odmakli u „evoluciji“. Mislio sam da je lud, ali dobro je plaćao a kćerka mu je bila

izuzetno parče koje sam begenisao još prvog dana faksa, tako da sam rešio da se lomatom po planinama.

14.00 časova : Stigli smo na Malu Klekovaču, na preko 1700 metara nadmorske visine. Nikada nisam video ništa slično. Kao da smo na Mesecu. Prosto se čovek zamisli šta je to moglo stvoriti takve oblike i formacije stena. Vlada neka čudna, nezemaljska tišina. Po prvi put pomišljam da možda ima istine u Kukobatovim tlapnjama. Osećam da ne pripadamo ovom mestu, da ne bi trebalo da smo tu.

16.00 časova : Mrtav sam umoran. Stigli smo na Veliku Klekovaču. Sa visine od 1962 metra vidimo pola Bosne. Kao da smo na nekakvoj livadi iznad oblaka. Predeo je obrastao niskim rastinjem, klekom. Pred nama su ostaci napuštenih vojnih objekata, svedočanstva ko je sve ovuda prolazio.

21.00 čas : Kukobat se jedva smirio. Pet sati je vršio merenja, ali nije se desilo nikakvo čudo koje je očekivao. Ne razumem se najbolje u elektromagnetne talase, zračenje, energiju i slične stvari, ali bilo mi je jasno koliko se razočarao. Polagao je velike nade u Klekovaču. Bio je ubeđen da je na ovom mestu čvorište životne sile Dinarida, za kojom su, tvrdio je, tragali kako bivša JNA, tako i SFOR. Nekako smo ipak uspeali da ga nagovorimo da se odmori, podigli smo šator i iscrpljeni zaspali.

14.april 2011 :

7.00 časova : Probudio me je Anin krik. Na brzinu sam se pridigao, dok mi je Ana objašnjavala da je profesor nestao. Držala je u rukama pisamce. Trnci mi prođoše kroz kičmu. Brzo sam dohvatio pismo i počeo čitati. „Noćas sam konačno shvatio istinu.To mesto nije na najvišem vrhu ! Bili smo slepi kod očiju. Ne pratite me. Zamoli Anu da mi oprost i poljubi je za mene. Zbogom.“

Mahnito sam zgrabio Anu za ruku i krenuli smo nazad. Video sam da mi fali najveći ranac. Profesor je poneo nešto svoje elektronike sa

sobom. Kliknulo mi je trenutno na koje mesto profesor misli— obično nisam tako pronicljiv, ali ona jeziva tišina urezala mi se u srce i um.

9.00 časova : Zatekli smo ga ispred jedne stene na Maloj Klekovači. To mesto me ispunjavalo čudnim nemirom. Osećao sam da ne pripadam tu, a mesto kao da nije pripadalo ovom svetu. Čudljive kamene vojske jezivih formacija posmatrale su me prezrivo. Za njih sam bio beznačajni ljudski crv, ništa vredniji nego što je nama barska mušica. Kako bih i imao ikakvu vrednost za njih ? Sav moj životni vek nije ni milioniti deo njihove sekunde.

Trijumfalni profesorov krik prekinuo mi je razmišljanje. Neobična plava munja udarila je u sred livade, a profesorov uređaj se naprosto raspao. Profesor nije mario. Osećao sam strahovito snažne vibracije, vetar je vrištao, stajao sam ukopan, nemoćan da se pokrenem i bilo šta preduzmem.

Tu sam izgubio Anu.

Otrgla se iz moje ruke i potrčala da izvuče oca iz kruga plave svetlosti i energije koji ga je obasjavao. Priznajem, kukavica sam. Nisam se ni pokrenuo, samo sam nemo posmatrao.

Pred mojim očima odvijao se ubrzan proces metamorfoze. Profesor i Ana su nestajali, menjali se iz čvrstog u tečno stanje, iz tečnog u gasovito, a onda su počeli da čvrstu...posmatrao sam nerve, mišiće i kosti kako nestaju ; na njihovo mesto je dolazio krečnjak. Pred mojim očima se stvarao kameni monolit, najsavršeniji oblik postojanja. Shvatio sam da su postajali deo ekosistema Dinarida, savršenog organizma koji ne poznaje radost, sreću, nadu, ali ni bol, tugu, patnju. Pronašli su besmrtnost. Da li zbog greške mašine, ili je priroda procesa bila takva da organizam Dinarida nije mogao do kraja da poništi individualnost— tek u kamenu su ostale jasno naznačene konture Ane i profesora. Zurio sam u njih kao u snu.

14. april 2012 : Rekao sam vam da prezirem hodočasnike. Zbog žala za Anom, profesorom Kukobatom ? Lagao bih kad bih rekao da je tako. Zapravo ljubomora je u pitanju.

Njih dvoje su ostali zajedno zauvek. Ja nisam bio te sreće. Petljao sam sa stvarima koje nisam razumeo. Dobio sam besmrtnost, ali ne onakvu kakvu sam želeo.

Moja stena je daleko od puta, usamljena i mračna. Na njoj nema nikakvih tragova mog fizičkog postojanja.

Ja sam samo misao, sećanje zarobljeno u živom dnevniku kamenih vekova s Klekovače.

04 — Svet se kaže drvo

Došao je svesti i po prvi put u životu, osetio drugačije okruženje nego ono na koje je navikao. Izvukao je stabljiku sa okom na vrhu iz svog bezličnog tela veličine gurgovog jajeta, zatreptao nekoliko puta i počeo pažljivo da upija okolinu, njemu toliko različitu i čudnu. Kada je ugledao dve ogromne glave kako se nagingu nad njim, ponovo je pao u nesvest.

— Prepao si ga! — uzviknu devojčica i ćušnu laktom prozvanog dečaka.

— Nisam ja nego si ti, glupa gurga! — odgovori dečak, kuckajući po staklenim zvonom pod kojim je ležao sveže ubrani izdanak umpare. Razred se počeo smeјati.

— Tišina u učionici! Kumpf, Mirta, prestanite!

Učiteljičin dugi nos, nepobitan znak njenih godina i mudrosti, je na vrhu zasijao crvenilom; učenicima je to bio znak da je vrlo ozbiljna. Kada je ponovo zadobila pažnju razreda, nastavila je:

— Kao što znate, ekskurzija diplomaca je obišla podnožje stabla i istražila divljinu. Vama će se ta prilika pružiti za dve okosnice zvezde— uperila je pogled u Kumpfa i nastavila — pod uslovom da ne ponavljate razred!

Mirta podiže rep iznad glave.

— Kaži, dušo? — nosom, koji samo za nijansu izgubi sjaj, namesti naočale.

— Učiteljice, ekskurzija nije donela dovoljno umpare za sve, radimo u parovima?

— Da.

— Mogu li sa Kriom, ona mi je najbolja...

— Ne! Radićeš sa Kumpfom, da se naučite poštovanju!

Učiteljica repom napravi kružnicu, dajući do znanja da ne trpi prigovor. Zatim doda:

— Slobodni ste da koristite radio-grane i biblioteku snimaka u velikoj krošnji. Naučnici su vam na raspolaganju, ali to ne znači da ih gnjavite. Ima li pitanja?

— Kumpf, koji je zakrivio nos u đlačku togu da sakrije žuto-ružičasto isijavanje sa vrha a koje je bilo znak stida i afekcije, podiže rep i ne sačekavši odobrenje, upita:

— Koliko vremena imamo do priredbe? — dopala mu se ideja da radi sa Mirtom.

— Pet rotacija, dotle da ste izvršili zadatak. Ne zaboravite; možete ih navesti da se promene u sve što želite ali ne preterujte, držite se teme! Truf, tema je? — učiteljica usmeri prst ka razrednom šaljivdžiji.

— Epizoda iz života otkrivenih vanzemaljaca, onih Zemljana ? — odgovori prozvani, zbunjen.

— Tako je!

Buba zvonara dolete do sredine učionice i svojom reskavom drekom najavi kraj časa. Đaci se, sa staklenim zvonima pod miškom, razmileše duž ogromnog stabla koji seže iznad oblaka.

Mirta je sa zanimanjem posmatrala Kumpfa kako izvlači žile iz zida svoje sobe i ubada ih u umparu koji je bio, začudo, sasvim miran ako se izuzme oko koje je radoznalo posmatralo okolinu.

Zadržala je pogled na njegovom licu i talasi toplote joj užariše obraze. Sakrila je nos pod togu jer je počeo da isijava žuto i ružičasto. Više ružičasto.

— Prikopčao sam, mislim da je sve u redu!

— Strava! -odgovori mu sklanjajući pogled u stranu.

— Da li bi ti htela da nastaviš? — zahvalna na znaku pažnje i prilici da skrene misli sa njega, Mirta pristupi komandnom pultu.. Zagledala se u ekran iznad i pre nego će da izrekne komandu, pročisti grlo:

— Drvo, emituj snimak 22!

Ogledalo poče prikazivati slike. Gledali su snimak sa zanimanjem i čuđenjem, uprkos što su im vrhovi noseva pod togama i dalje sjali ružičasto.

— Ovaj snimak je uhvaćen pre mnogo rotacija, nadam se da ti odgovara? — Uzbudjen njenom blizinom i mirisom, nije odmah odgovorio. Pročisti grlo:

— Da, naravno.

— Divan si — razdragano reče Mirta i zagleda se u njegove oči. Gledali su jedno u drugo kao opčinjeni; taman da skupi hrabrost i izvuče svoj nos koji je sada sjao intenzivnom ružičastom svetlošću, da joj pokaže svoja osećanja, pojavi se majka i ponudi ih osveženjem.

Kada je otišla, nastavili su sa radom, kao da se ništa nije desilo.

— Da mu ubrizgamo hopskoka, da bude brz kao munja? .upita Mirta.

— Može!

Mirta zakuca po komandnom drvetu i naredba je poslata. Na gornjim granama, kora drveta usisa životinju sličnu zmiji u sebe, iscedi sok iz nje i posla žilama direktno u umparu.

— Dodaj malo kamenica, da bude jak i snažan! — Prsti joj ponovo zaplesашe i komanda bi poslata do velikih korena stabla da usisaju kamen i procede ga u umparu.

— I malo od lesendera, da bude pametan i mudar?

— Naravno!— nakon komande, grane stabla iznad oblaka se poviše i uhvatiše moćnu pticu u letu; završila je kao sok u mesu umpare.

— Jesmo završili ili smo zaboravili nešto? — upita Mirta i okrenu se prema Kumpfu koji je stajao do prozora i gledao u daleki horizont.

— Treba da se uradi pozornica?

— To će moj čale, ima dva zmijopuža koji vešto delju drvo! — Okrenuo se i pogledao je. Ona nije uzmicala pogled. Rešio je da bude muško i konačno pokaže vrh svog nosa, koji je neumorno isijavao ružičasto.

— Setila sam se! — prekinu ga u naumu — zaboravili smo sliku!

Opet je izdala komandu i slika sa snimka 22 je odaslata iz biblioteke u umparu.

— Završili smo?

— Jesmo! — odgovori Kumpf i poklopi izdanak staklenim zvonom na kom podesi tajmer, konstantnu temperaturu i pritisak. Izmaglica ispuni zvono i proces je započeo.

Pijuckali su sok i veselo čavrljali. Kada je Mirta naposletku skakutala po granama, žureći kući na ručak, pomislila je kako je Kumpf sladak ali stidljiv dečak.

Videla je, kriomice, kojom bojom mu isijava vrh nosa i to joj se dopalo.

* * *

Stajao je na sredini ulice, razmaknutih nogu, nepomičan i nem. Dim cigare mu nije smetao da svojim očima, plavim kao more, fiksira istu tačku u daljini. Tišina se spustila na ulicu i zgrade duž nje. Samo bi se, povremeno, čulo šištanje vetra kroz tanane pukotine sklepanih dasčara.

Zagrnuo je pončo iza futrole i ostavio šaku da titra iznad drške revolvera.

Prolomi se pisak lokomotive. Nedugo zatim, pojavi se protivnik kog je čekao.

Trgnuo je revolver brzinom hopskoka i ispraznio burence u protivnika.

Video je kako leti gurgovo perje i pernata životinja, izbušena mecima, pade mrtva. Malo za njom, i on.

* * *

Oko pozornice se prolomi žestok aplauz a repovi se vitlaše iznad glava. Iza bine, Kumpf, od miline, izvadi nos iz toge a Mirta ga zbog toga poljubi i upita:

— Šta bi sa našom umparom?

— Umrla je, učiteljica reče da ne mogu duže od sedam rotacija kada su odsečeni od stabljike —odgovori i privi je u zagrljaj.

05 — Poslednje zavođenje

Sedeo je sam, zamišljen. Nebom se presijavalo zalazeće sunce. Senke breza valjale su se po polju.

Udahnuo je miris večeri. Uskoro će doći. Razmišljao je o njoj. Prijatna jeza prostrujila mu je telom, dok se grčevito hvatao za bedem. Beličasti dah otrgao se sa nervoznih usana. Pogled mu je i dalje lutao među oblacima.

«Boinu» večernji vetar donosio je melodične zvuke. Oslušnuo je. Uživao je u lelujavom zavođenju vetra. Nežno je kroz prste provlačio nevidljive niti. Pravio je elegantne pokrete kroz vazduh, kao da miluje figuru čudnih oblika. Poluzatvorenih očiju prepustio se čulima.

Iz pravca reke začuo se zvonak kikut. Breze su zatreperile u odgovor, i na tren mu privukle pažnju. Podigao je pogled ka razigranim granama.

«Šta radiš tu, Boinu?» šaputav glas prenu ga iz opijenosti. Na usnama mu zaigra osmeh, dok mu se pogled i dalje gubio u nedokučivoj daljini. Telom mu prostružase sitni treptaji, osećao ju je. Još tren uživao je u zvuku njenog glasa, a onda se okrenuo.

Stajala je pred njim. Duge kose mrsile su joj se oko bedara. Ispružene blede ruke, mamile su ga. Razdragan osmeh, pozivao ga je. Sporo kao u transu pružio je ruku. Dodirnuo ju je. Hladan grč strujao mu je prstima dok je milovao bledu kožu. Trgao se. Blagi smeh isprati ovaj pokret.

«Pođimo ka vodi» nežno je šaputala. Udahnuvši ledeni dah ovih reči, pustio je da ga vodi.

Penušavi talasi lomili su se o kamenje, dok je voda hućala brzacima. Pridržavajući se o klizave stene, spretno se spustila do reke. Pratio ju je. Ruke su mu se tresle pri dodiru sa beživotnim kamenom. Hladnoća mu

se uvukla među prste i strujala celim telom. Ustuknuo je. Posmatrao ju je sa distance dok razigrana miluje talase oko sebe. Njeni laki pokreti izmamili su mu osmeh. Ali bolna zabrinutost zgrči mu lice kad ona pokaza rukom da joj priđe. Do malopre razdragano lice poprimilo je ozbiljan izraz. Pokazala je još jednom ka vodi, odlučno i oštro. Boinu je preneraženo pogleda. Umesto opijajućeg obličja koje je pratio stajala je prilika nepokolebljive volje. Neveselog lica, koraknuo je ka vodi. Studen kamene obale usecala mu se u stopala. Grimasa bola kočila je obraze dok su zubi cvokotali. Načinio je par koraka pa stao.

«Ne mogu dalje, Anket» bolno je zašištao. Posmatrala ga je u čudu. «Suviše je hladno» glas mu je drhtao.

«Sinoć se nisi žalio» prekorila ga je. Ozbiljnog lica stajala je na sredini toka, nestrpljiva da on načini sledeći korak. Dvoumio se. Drhtao je od mraza i straha, dok je zbunjeno posmatrao negostoljubiv kamen. Vetar se sada činio mnogo hladniji, i čarobni dodiri su nestali. Samo užasavajuća studen vitlala se oko njega. Pobegao je u sigurnost travnatog pojasa.

«Boinu, ako pobegneš sad, nikad me više nećeš videti» vikala je Anket. Glas je bio grub i ravan, nestalo je one mazne privlačnosti. Okrenuo se posrćući. Unezvereno je gledao u pravcu vode.

«Ne želim da te izgubim» drhtao je dok ju je molio, «Doćiću sutra na isto mesto» vapio je.

«Ne, nećeš» umirila je glas, a pogled joj ponovo postade blag, «Otiććeš sa ovih obala i zaboravićeš na mene»

U neverici ju je slušao. Želeo je da je zagrlji, da urone u plavetnilo talasa i oseti lepotu njenih milovanja. Noć je prošla dok je nesretno tumarao oko kamenite obale, prilazio nošen ushićenjem i vraćao se gonjen strahom.

«Šta se dešava?!» zavijao je od bola. Tužno je gledao ka vodi. Odgovor nije dobijao.

Sa prvim zracima sunca njen lik je bledeo.

«Odlazi sad» prošaptala je drhtavim glasom, «Tvoje mesto nije ovde»

Na mirnoj površini vode ogledalo se nebo, a Anket je nestala.

Utujen i zbunjen sedeo je na obali. Do skora ledeni kamen upijao je vrelinu jutra. Rukom je prešao preko glatke površine. Toplota je prijala promrzlim prstima, oživljavala ukočene šake. Neobična energija budila se između kamena i dlana, golicava i živa. Strujala je kroz udove, budila ga. Bledunjav smešak prekri ispijeno, tužno lice, a oči se za tren zažariše. Nije želeo da zaboravi studene noći kraj reke. Ipak mislimo su mu letele nove slike, vedrije misli, i znao je da će zaboraviti. Suze su se skupljale u očima i isparavale u moru svetlosti. Obrisao je dlanovima suve oči. Ruke su mu bile rošave i otečene. Iz mnoštva pora izbijalo je sitno perje. Sa znatiželjom je posmatrao vatreni sjaj sa dlana. Iz dubine grla probio se gromki smeh. Podigao je pogled ka nebu, koje je gorelo energijom. Boje su letele preko polja. Pogledom je lutao od jednog kraja neba ka drugom. Osmehnuo se svom neobičnom stanju, kvrgavim nogama i perjanim šakama. Okrenuo se ka brezama i zaputio u pravcu sunca. Iza njega ostala je uspavana reka.

06 — TUGE PROLETNJE

*Dobro pazi šta ćeš poželeći.
Želje se ponekad ostvaruju.*

Ovo veče koraci su teški, a nozdrve prepune zadaha iz kontejnera i kanalizacije. Tregeruše, južnim vetrom kovitlane, valcerovim korakom plešu niz opustele ulice.

Bez ikakvog valjanog razloga veruje da je osvit proleća vreme kad valja izaći. Da protegne noge. Da udahne. Da oslušne. Da makar još jedanput poveruje da čarolija može ovamo zabasati.

Talasi žutog žmiganja protežu se po semaforima duž puta sve do samog izlaska iz grada, a mesec, čudovišno blizak, ceri se poput smajlija i bolesno srebrnom nijansom obasjava krovove i oluke. Ni mrtav je, ni živ i kao senka, bez odjeka, tiho promiče naseljem. Od sahrane naovamo osmeh mu na lice nije sleteo. Zatvorio se u samoću kao u grob i trunuo je lagano, izjedan kajanjem.

Tiho je veče, pa do njega nejasno dopiru zvuci iz okolnih kuća. Negde keće štene, drugde dete galami, neko se glasno smeje...

Glasovi, negde u sećanju urezani, bude uspomene i zazivaju tugu. Kao da oseća miris dunja, preko zime sačuvanih, gotovo da mu nozdrve golicaju isparenja lukovih kora što se na štednjaku kuvaju. Seća se prašine na ormaru i zdravice za slavu. Čini mu se da sred stola korpa stoji, šarena od jaja i da je opet...

Opet...

Eh, kad bi iz ovog gorkog semena poput biljčice izniknuti opet mogao. Kao vlat trave u travnjaku, u spokoj pitomih glasova što ih prisluškuje, umotao bi se, i u mekanu postelju tih sretnih života ušuškao. Sve je imao i sve izgubio. Za tren.

I noć, i farovi, i kamion, i tresak, i mrak...

Sudija reče „nije kriv“, a srce je urlalo „kriv si, kriv si!“. Protresa glavom trudeći se da zaboravi. Ne može ženu i dete vratiti, ali kad bi nekako mogao u spokoj se oko sebe uvući, bilo bi to dovoljno. Uskrsnuo bi, zaboravio, preboleo.

Zastaje i podiže pogled ka mesecu. Čežnja je neizdržljiva, ubistvena, razaračka. Dovoljno snažna da pocepa ustrojstvo sveta i ulica kao da odgovara.

Vetar zamire i tiho šuštanje prestaje. Na mesec se oblaci navlače, predeo se tamom preliva i semafori se sinhronizuju. A onda, kao na podijumu Grand parade, okolina na trenutak bljesnu od nenadane munje. Srce mu zastade kad, poput cirkuzanerskog doboša, udari grom. Sam je Svevišnji zadrhtao pred njegovom željom! Bez najave pade prva kap, pa druga, za njom i treća. Kišica rosuljica poput suza ga ovlaži i seme tuge stade da klija.

Pogled mu pada na sopstvene ruke i neverica ga obuzima, a jeza podilazi. Iz grla urlik se otima.

Jer prsti se rastaču, poput o kamen raspršenog mlaza vode i malo — pomalo, kao fina prašina nošena južnim vetrom, počinju se kovitlati

uokolo njega. Razaranje tkiva nastavlja se duž podlaktica, sve više se penje i stiže do ramena, posle čega više ne uspeva da prati promene. U prvom trenutku čudnih zbivanja očekuje bol, ali ona ne dolazi. Sve se dešava neosetno, kao da udova nikada ni imao nije. Sve je prašina, sve je oblak, sve je...

Nešto...

Orijentacija postaje histerična. Nema više jedinstvene tačke odakle bi polazilo određenje položaja na kome se nalazi. Istovremeno je na hiljadu mesta, a posebno je šizofreno kružno neravnomerno kretanje svake pojedine odrednice. Donedavno bi mu se od toga zavrtilo u glavi, ali sada jednostavno ne zna gde mu se glava nalazi — ako glava uopšte još postoji.

Broj njegovog Ja iz trenu u tren se umnožava i zna da, što ga je više, to je ljuštore njegovog nekad — Ja manje. Ne razume ovo što se dešava, ali to više i nije važno. Istovremeno je visoko i nisko, uskovitlan i smiren, ushićen i preplašen...

Odnosno, sve bi to bio samo da i dalje važe pojmovi kojima je nekada baratao.

Ali ne!

Svet oko njega je nov, osećaji i utisci nikad doživljeni. Vetar ga nosi unaokolo, sve dok najzad, sama od sebe, ne počne da se javlja kontrola. Nespretno, kao i svako novorođenče, otima se vođstvu kovitlaca i čini pokrete suprotne nametnutima. Nekada bi to nazvao koracima ili bauljanjem, ali njegovo Ja sada je tek kovitlac raspršenih neutrona, koje samo njegova volja drži zajedno i pokreće napred, pa natrag, levo ili

desno. Polagano shvata zakonitosti sopstvenog kretanja i počinje da se igra, čas uzlećući, čas se raspršavajući uza sam asfalt. Potom se besciljno zaleće duž linije semafora, te se suludom brzinom probija pustarom van grada. Tu zadirkuje od zimskog sna još mamurne bube, pleše sa uranelim noćnim leptirom, prepada tek usnulu čavku, pa se poput razvigorca kroz propupelo granje provlači i igra se prošlogodišnjim lišćem. Sve je drugačije, sve je novo, samo...

Samo...

Zastaje usred pokreta i shvata. To nije ono što je želeo. Ne!

Postoji razlog koji ga je nagnao da postane ovo što jeste.

Deljenje. Spokoj. Ljubav.

Okreće se i vraća se u grad, na isto mesto odakle je i krenuo. Zvuci su i dalje tamo. Štene keve, dete galami, neko se smeje...

Sad zna kuda treba da krene i njegovo telo se razliva duž okolnih nastambi. Najednom zamandaljena vrata i suri zidovi više nisu prepreka. Provlači se kroz zazore, prodire kroz pukotine, upada preko ključaonica...

I gle!

On sam je dah šteneta, on je u majčinom smehu, on je očeva zdravica i bakin dodir. Miris je dunja na polici i prašina je na ormaru. Sve je to on i mnogo, mnogo više od toga.

Hristos voskrese.

Vaistinu voskrese.

On je najzad JA — onakvo JA kakvo je oduvek i trebao biti.

07 — GLAVOPUC

Boli me glava. I nije to tek tako, ono kao boli me pa ne znam ni što ni dokle će. U stvari, znam što, ali ne znam dokle. Počela je da bubnja od kad sam je prvi put udarila. Kako sam nastavila, tako je i ona sve više i jače bolela.

Neko jednom reče da potrebu ne bi trebalo objašnjavati. U početku sam pokušavala da je razumem, ali sam vrlo brzo prestala. Lupala sam glavom i lupala. Kako je vreme prolazilo sa mnom je sve više rasla i potreba da je udaram.

Jesen je mnogo lepo godišnje doba, ali ga se ne sećam baš najbolje. Sve što znam je da nema više nesnosnih vrućina, zemlja je ugodno topla, a hladni dani tek u izgledu. Brzo me je prekrrio tesni mrak pa je to jedino što pamtim. I nežni dodir ruku koje su me gurnule u tamu. Nije mi preostalo ništa drugo nego da zaspim, pa dok se ne probudim. Čini mi se da sam sanjala te iste ruke kako meko pritiskaju iznad mene. Ili je i to sećanje. Sad više nisam sigurna, bila sam mala. Doduše, ni sada nisam mnogo veća. Ili sam toliko dugo spavala da već brkam sećanje i san.

Nije ni važno, budna sam već neko vreme i nadam se da ću ponovo dotaknuti one dlanove. Valjda će i bol sa tim dodirom nestati.

Od kad sam se probudila kao da me nešto stiska sa svih strana, tama kao da nije više toliko mračna i kao da je malkice hladnije nego u vreme kad sam zaspala. Čudan je osećaj, ali nije da mi baš nešto specijalno smeta. Ipak sam još jednom lupila glavom. I još jednom. Ne mogu da prestanem. Boli. I opet.

Pokrov je i dalje tvrd, ali mi se čini da popušta. Udaraću ga glavom dok ne pukne, a šta ću posle pojma nemam.

Umorila sam se, bolje da odremam još neko vreme.

*Toplije je, verovatno me je to ponovo probudilo. Ovaj put me je glava zbolela od slučajnog udarca, porasla sam. Sve me nešto neprijatno steže i pritiska. Uh, kako bih se slatko proteglila, ali nema mesta. Kako su mi se noge izduuužile, a tek telo. U stvari, pa ja noge nisam ni imala! Čudno. Mrak je još bleđi nego prošli put. Sva sam se izuvijala, toliko da mi je već prilično neugodno. Moram se ispraviti. Još nekoliko udaraca, baš boli. I još jedan, pokrov je konačno pukao.

Sunce! Da, i njega se sećam, ali sada je drugačije. Sija, nekako belje i jače, ali greje slabije. Opet čudno.

Blješti, pomalo i pecka, teško je gledati, ali je zato resko hujanje vazduha prijatno. Nadam se da ću se uskoro svići na ovo zaslepljujuće ludilo i ugledati poznate prste. To je jedino što mi je sada potrebno.

Ništa od njih, samo sivilo svuda oko mene i ova sjajna kugla iznad. Zaigralo mi je u stomaku, nekako teško i bez veze. Mislim da nikad tužniji nisam bio.

!?

Bio?!

!

Eto ti ga sad.

Tek ovo nisam u stanju da objasnim. Da li ima veze sa suncem ili udaranjem u glavu? Da li je opet samo čudno ili, ipak, čudo?! Samo da mi je da ponovo, makar na trenutak, ugledam one ruke, da ih samo jednom dotaknem. Nema ih. Tuga.

Nekako sam, pre nego što sam zaspao, bio siguran da će prvo što ću ugledati biti mile ruke. Kad već nije bilo tako, znao sam da će me dočekati kad promolim glavu. Sad ne znam šta da radim, ne znam ni šta

bih mogao. Osim da i dalje sedim ovde i rastem, valjda to tako treba. I da se nadam da će one naići. Tako je, nadaću se!

*Prokletstvo! Na nju i njene kandže sam zaboravio. Mislim da se zove Mici. Nekoliko puta me je, pre mog mraka, izbacila iz dragih dlanova, a posle pokušala da otkopa. Znam da je bila ukorena, a onda sam zaspao. I evo je sada opet. Nervira me njeno njuškanje i dodir dlakavog tela. Gricnula me! Bezobrazluk. Samo nek' proba još jednom, pustiću joj otrov!

Prsti, potrebni su mi prsti, i njeni dlanovi. Bili su tako nežni i blagi. Samo oni bi je mogli oterati, i ovaj nesnosni bol u glavi.

Dani prolaze, svaki je isti i dosadan. Zabavljam se gledajući svet koji životari kraj mene. Mravi se užurbano guraju tamo-amoo, bubice roje, uzleću, šetaju, staju i dive mi se. Sunce je izgubilo ono belilo, blješti žutim sjajem i toplije greje. A ja rastem u vis sve više. I telo boli, ali znam da tako mora. Mici više ne dolazi, njenih ruku i dalje nema, a bol u glavi ne prestaje? Ne lupam je više, ali mi se stravičan pritisak u njoj nakuplja, bubri na mnogo strana. Čini mi se eksplodiraće.

I dalje se nadam, videću ih, dotaknuti. Najradije bih se vratio u tamu i zaspao da se nikad ne probudim. Neću da me je zaboravila, baš neću.

Šta je sad? Da li je moguće da modrice izbijaju toliko zakasnelo? Već ni ne pamtim kad sam je poslednji put lupio, čak je i bol drugačiji, skupio se na vrhovima svih bobica koje su mi po njoj poiskakale. To, u stvari, više i nije bol, više neko peckanje. Buni me samo ta modra boja.

Bože, kako sam samo ružan ovako šaren. Nadam se samo da će me i takvog voleti.

Dođi, molim te, umreću bez tvog dodira. Potrebna si mi. Treba mi tvoj meki dlan, tvoja ljubav...

Nije došla, ali mi se, zato, čini da je kraj svemu došao, prestao sam da idem u vis, bobice se rasprskavaju, jedna po jedna, ni bol više ne osećam. Gotovo je, ovako izgleda smrt, nema šta drugo da bude. Glava mi se rasvetala na milion delova. Žao mi je samo što ću umreti sam, bez njenog dodira na sebi, sa tugom i zaboravom...

Ili ne?! Ovo mora biti da su njeni koraci. Pa da! Ona je, njeni prsti, njeni dlanovi, njena koža. Došla je!

***Ne znam kako sam mogao da zaboravim te oči. Bile su poslednje što sam video pre nego što me je gurnula u tamu. Žmarci me sve od dna stabljike pa do vrha najvišeg cveta prožimaju od njenog mekog pogleda. A tek taj dodir i nežno raspoređivanje u vazi. Divota. Želim da je učinim najsrećnijom na svetu, da joj pokažem... da joj kažem... da joj... ne znam... nešto.

Isprsiću se najviše što umem i ispustiti iz sebe najopojniji miris za koji znam. To je sve što mogu.

„Ti si najlepši i najmirisniji zumbul koji sam u životu videla“, izgovorio je najzvonkiji glas koji sam ikada čuo.

E sad sam srećan.

Oči su ga pekle od dugog gledanja, ali Kirbulan nije hteo da trepće, jer se plašio da će prevideti trenutak dolaska hurga. Jedan šušanj je mogao upozoriti hurga da mu izlazak na proplanak nije bezbedan i strpljivo čekanje u zasedi je moglo biti upropašteno. Iako snažni i naoružani ostrim zubima i kandžama, hurgovi su oprezne životinje, koje su se sklanjale u sigurnost na najmanji znak prisustva drugih bića u blizini.

Nebom su se valjali teški oblaci, spajali u tamne gomile i sve više zaklanjali svetlost malih treptalica i moćne braće Mine i Šalime, sjajnih gospodara noćnog neba. Šuma i proplanak su se bojili u plavo i postajali sve tamniji.

Jedva primetno senka na suprotnom kraju proplanka je zatreperila, kratko, a onda opet postala nepokretna. Kirbulan usmeri pogled pored senke i perifernim vidom registrova hurga. Lovci su ga naučili da ne treba noću gledati direktno u predmet, nego pored, pa će se moći dovoljno jasno videti.

Životinja je njušila vazduh, ne skidajući pogled sa ošamućene ptice vezane za stubčić na sredini proplanka. Ptici je bila puštena krv i miris je privukao hurga. Zver se obližnu, isturivši dug crven jezik između vilica, pri tome otkrivajući bele zube. Žudnja za plenom je nadvladala opreznost.

U trenutku kad je hurg jurnuo ka ptici, sasvim se otkrivajući, Kirbulan zateže luk i nanišani vrhom strele ka mestu na kom se ptica nalazila. Morao je pogoditi prvom strelom, jer za drugu neće imati priliku.

Hurg je stigao do ptice i, široko razjapivši čeljusti, zagrizao je u njena leđa. Kirbulan odape strelu. Bela zmija se zabi u hurgov vrat. Zver

urliknu ispuštajući plen iz usta. Brzim udarcem šape slomi strelu, izazivajući prskanje krvi na sve strane.

Kirbualan poteže nož i potrča. Zver se okrenu ka njemu i htjede skočiti, ali pokleknu kad se osloni na prednju levu nogu. Strela je prošla kroz vrat i zabila se u rameni zglob životinje. Hurg nije bio u stanju da izvede skok.

Kirbualan se baci na hurga i zamahnu. Zver je pokušala da ga ujede za lice, ali je Kirbualan vešto izmakao glavu i gornji deo tela, padajući na hurgovu povređeno levu rame, pri tome se hvatajući slobodnom rukom za dugu dlaku. Hitro je udario nožem odozdo nagore, zabijajući sečivo između rebara u srce. Zver se ukoči, zahropta i sruši.

Kirbualan prevrnu hurga na bok i raspori mu donji deo stomaka, režući kožu između zadnjih nogu sve do repa. Iako nikada ranije nije imao priliku da raspori hurga, znao je napamet raspored unutrašnjih organa. Bezbroj puta je u mislima gledao slike hurgove unutrašnjosti, ponavljajući naučeno iz priča odraslih.

Uvukao je ruku kroz stomačnu opnu i prstima napipao jaja. Čvrsto je stegao, povukao i iz utrobe izvukao belu smežuranu masu. Brzim pokretom je odsekao žile i masu strpao u torbicu koja mu je visila oko vrata. Obrisao je nož o hurga i vratio se do mesta sa kog je odapeo strelu. Pokupio je svoje stvari i krenuo ka svetoj pećini.

Kirbualan je sedeo prekrštenih nogu, licem okrenut ka ulazu u pećinu. Poredane u krug, oko njega su se nalazile plitke posude napunjene žarom devet svetih biljaka. Iz posuda se dizao dim i ispunjavao malu pećinu teškim mirisima. Kirbualan se klatio ujednačenim ritmom napred-nazad. Iako su mu oči bile otvorene, nije jasno raspoznavao svet oko

sebe. Boje su se razlivala, stapale jedna u drugu, a onda se razdvajale, lelujale i uvijale oko njega, pa se ponovo stapale. Mogao je čuti noćne zvuke u šumi na drugoj obali reke, koja je štroptala ispred pećine, a nije mogao čuti svoje srce i šum svog disanja. Čuo je mlataranje krila noćoptica u daljini, a nije mogao čuti trljanje svojih dlanova, niti struganje vlastitih stopala o pod pećine. Stariji su ga upozorili da će se to desiti kad bude sažvakao cvet zornjače i disao dim zapaljenih svetih biljaka.

Dohvatio je sa komada kože hurgova jaja, očišćena od opni i žilica. Strpa sva tri u usta. Snaga zveri mu poče rastezati čeljusti, sprečavajući ga da zagriže. Poče snažno žvakati, plašeći se da će mu utrnulost zahvatiti i vilice. Nije osećao ukus. Masa u njegovim ustima je postala mekana i on je proguta.

Prestao se klatiti. Nije mogao pomerati ni ruke. Pomislio je da bi sad brat ubijenog hurga mogao lako da se osveti.

Iznenada mu je u stomaku buknula vatra. Kao da mu je neko sa leđa gurao zapaljenu granu kroz meso, kroz utrobu, sa namerom da je protera sasvim na prednju stranu kroz stomak.

Bol je postao nepodnošljiv, ali Kirbulan nije mogao ni da jaukne, ni da vrisne, ni da pomeri ruke i noge. Oko sebe je video stotine oštarih kuka, koje su čupale njegova creva, razvlačile ih van njegovog tela, bacale po podu i zidovima pećine, a onda ih vraćale u stomačnu duplju, na tu strašnu vatru koja ga je razdirala bolom. Kandže su otkidale komade njegovog tela, sve mišiće i kožu parale na tanke niti, a onda se sve to samo sastavljalo, da bi bilo ponovo pokidano i spaljeno.

Srce mu je stalo i počeo se gušiti bez vazduha. Pokušavao je da udahne, ali pluća ga nisu slušala. Bol se iz utrobe raširio na pluća, na ruke, na noge, na glavu. Crveni bubnjevi su sve glasnije i brže tukli

unutar glave, a tama se navlačila na oči. Umirem, pomislio je Kirbualan, hurg me ubija.

Kao što je iznenada počeo, isto tako iznenada je sav bol i nestao. Kirbualan pade na leđa kao da ga je neko udario. Žudno je udahnuo. Ispred očiju mu se razbistrilo i zvuci su se vratili. Osećao je prijatnu toplinu između nogu. Pogledao je i video sluzave fleke na unutrašnjoj strani kecelje.

Skočio je i podigao ruke ka plafonu pećine, sav razdragan. Uspeo je, uspeo je! Preuzeo je snagu zveri! Od te snage njegovo telo je počelo praviti seme!

— Kirbualan je postao muškarac! — urlao je, a pećina se orila od njegovog glasa. — Kirbualan je postao muškarac!

„Konačno! Tropski raj je stigao!“, viši policijski inspektor Šlifer je pročitavši, pozeleo da se iznenadi, no previše je toga preko očiju preturio da bi ga ovo obično oduševljenje kontraband robom imalo potaklo. Zacoktao je neodobravajući, više zbog okolnih Istražitelja. Pride, držao je do svog ugleda, i smatrao da malo mistike u njegovom poslu uvek prija.

Okretao je sledeće stranice dnevnika brodskog kapetana, bile su prilično nečitko ispisane. Opet je zacoktao.

„Mesta!“, zakoračio je i spotakao se o beli pumparasti mantil revnosnog Istražitelja, nešto je pod lupom i na podu tražio. Dokone budaletine. Silno je pozeleo da više ni jednog od njih, baš nikad ne vidi. „Prokletinje!“, prosiktao je, prekoračio ga i uputio se ka komandnoj sobi.

Pre nego što je ušao, štrcnuo je iz bočice na dlan ono što je zvao svojom „Svetom vodicom“, pa ga prslonio preko nosa i usta, duboko udahnuo par puta, i kročio. Jedino što je iskakalo iz propisanog — nad tablom se još uvek, i prostim kanapom svezan, vrćkao jedan vunderbaum. U obliku palme. Hvatao je ono poslednje od centrifuge pre nego što se brod kljunom zabio pravo u morsku liticu.

Još jednom je iz šake duboko udahnuo. Nije voleo, a prečesto je viđao, šta sve ljudi sebi mogu da urade — „100% Tropski raj! 100% delotvorno!“, zlatotiskom je s prednje strane vrteća, živo zelena, palmica mamila.

Pošpricao je „Svetom vodicom“ palmicu, kapetanovu fotelju, komandnu tablu, zastao, osmotrio, pa svuda ukrug ispraznio barem pola

bočice. „Tropski raj“, promrmljao je, „pre će biti boleština!“, završio je u sebi.

Zavalio se u centralnu fotelju, prazno gledao u korice kapetanovog dnevnika. Kragna Koferaš, vrlo dobro ga je znao, vratolom i probisvet nadasve, brijao je granicom još pre nego što se Šlifer zapolicajčio. Da se On upeca na jeftini kontraband vunder-baum, odbijao je da u takvo šta poveruje.

Otvorio je dnevnik i okrenuo stranicu na gde je postajalo nečitko. Linije i kružići u, nejasno utanačenom, dogovoru da jednom postanu slova. Pustio je da mu se listovi preko palca izlistaju do kraja ispisanog dela. Na poslednjoj stranici nije bilo napisano ništa, ali je osetio dodir čiste svežine. Nenadano, pripala ga je nekakva teskoba, zadahtao je gutajući vazduh.

Trznuo se na uporno lemanje ulaznih vrata. „Zaspao sam!“, odskočio je iz fotelje. Kapetanov dnevnik mu je skliznuo sa grudi, tresnuo o hladan metalni pod.

„Gospodine inspektore?!“, pritvornom zabrinutošću vikalo je sa one strane. Jasna i propratna šuškanja pumparastih belih mantila su pretila da mu preliju žuč. Prešao je šakom preko čela, da izdajničke graške smrlja gore niz kosu, dublje udahnuo par puta i uhvatio zalet za svoj poslovični izgled naleburenog ćurana. Nije se uzdao u istrajnost vrata što su ih delila.

„Gospodine, viši, policijski, inspektore, Šliferu!“, podviknuo je dok mu je bes vraćao dah. „Razlaz! Kad ja završim, vi ulazite!“.

Tek udaljavajućim odšuškavanjem s one strane, dozvolio je da mu levi očni kapak zaigra. Toga se stideo, više od svega. Cenio je taj tik kao dokaz nemoći, manjak samodiscipline, poziv kerovima da ga rastrgnu. Odavno je sumnjao, vremenom postao i ubeđen da mu se ništa dobro ne

piše. Istražitelje nije tražio, a dobio je prvo jednog, pa pet. Sad mu se pod nogama mota dva tuceta jajoglavih šušlavaca u pumparastim belim mantilima. On lično, nikad nije bio istražitelj. Pravo sa Granične patrola prekomandovan je u pomoćne inspektore, pa inspektore. Na samom Kragina Koferasu zaslužio je zvanje višeg inspektora.

Odigao mu se osmejkom brk, dobar je bio Koferas. Da ih posao nije toliko delio, ponadao se, možda bi i prijatelji postali.

Smrknuo se opet, setio se šušlavih jajoglavih, znao je, čuo, pišu prijave, opanjkavaju, beleže mu svaki korak. Najviše ga je bolelo što mu vrhuška, bivši „njegovi“, očito smešta. Te igre nije razumeo, niti je želeo. Uvek se uzdao samo u zdrav razum i svoju pesnicu.

Opet ga je probolo u grudima, zevao je tražeći neki, njemu stran, delić vazduha da mu otvori alveole. Bacio se na komandnu tablu, napipao pravo dugmence. Prozori sobe su se raskrilili, čist visokolitični vazduh je pokuljao unutra. Duboko, do sitnog pucketanja u grudima, udahnuo je kao prvi put. Gurno je i glavu napolje. Jedan prestrašeni arktički papagaj u preletu, i sa punim kljunom sitne ribe, se namrtvo prestrašio. A taman je nišanio svoje gnezdo na vrhu litice.

Uživao je Šlifer punih pluća, zavidio podmlatku pređašnje ptičurine na pristizućim ribicama. Ogladneo je, jela mu se riba.

„Tropski raj, nesrećo švercerska“, posmatrao je tek odleđeni i kameniti okoliš „samo tebi mogu da podvale ovakvo sranje!“, mrmljao je još u glavi dok je prilazio komandnoj tabli.

Iščupao je vunder-baum palmicu sa kanapčeta. „Novo i unapređeno! Vaš Tropski raj, gde god da se našli, kako god ga umišljali, samo ga zamislite!“, lepo je zlatotiskom naznačavalo sa zadnje strane. Kontraband vunder-baum mu je bio uža specijalnost, a ovakvu još nije video. Posramio se. I opet mu se prijala riba, sveža, presna i masna.

Pridigao je kapetanov dnevnik, grubo kršio stranice dok nije stigao do nečitkog dela. Sad je jasno pisalo:

„Dragi gospodine viši policijski inspektore Šliferu, ha ha ha tvojoj Svetoj vodici!“. I samo to, preko čitave stranice.

„Prijetelju, šta misliš o penziji?“. Opet preko cele strane.

„Žuljaju li cipele?“, pitala je sledeća. Žuljale su, rašnirao se. Is-povrteo je otečena stopala, hladio ih na ledenom podu sve šljapkajući.

Okrenuo je još jednu: „Da nisi ogladneo?“. Odmah pored ispisanog, bila je i slika najzdravije masne ribe koju je Šlifer ikad video. Došlo mu je da u usta strpa ceo dnevnik, stomak mu je gladan cvileo.

Došljapkao je do prozora, duboko dole ispod u liticu zabodenog kljuna broda, u njenom samom podnožju gde stene postaju sitni oblutci, jedan morž je žvačkao ribu. Očito je uživao. Debeo, mastan, presit. Lenjo je slobodnim perajem, kao šakom, češkao gust vuneni okovrat-nik.

Morž mu je mahnuo, Šlifer se zblanuo, prepoznao ga je. I osetio još veću glad. Gde baš tad da mu se toliko prijede riba!

10 — ŠOFER SRLJO

Nekoliko hiljada samospaljivanja.

Deset miliona odlazaka u ustanove za mentalno zdravlje.

Oko sto miliona infarkta.

Približno milijardu nervnih slomova.

Dolazak Žutara na Zemlju zaista je bio šok.

— Ne bojte se homo sapiensi! Nema razloga — smireno poručuje njihov lider Klaz. Da li bismo mogli

štošta da vam uradimo? Naravno. Klopanje vaše vrste kompletno bi mogao izvesti naš podmladak u jaslama. Bila bi to vrlo interesantna igra. O hranljivosti da i ne govorim.

Pomeranja planete podalje od Sunca? Još lakše. Što hladnije, za vas kraj, za nas idealnije. No, kome to treba? Zasad nas je tek tol'ko da dovoljan je Grenlanda deo. Za par decenija naselićemo Antartik, a tek za vek, dva, idemo na Sibir, Kanadu, Skandinaviju... Do potrebe za proširenjem imaćete, dragi moji kosturi u mesu nešto neukusnijem od riba, vreme da sami osmislite dobar plan populacione politike i maksimalno se redukujete — sladunjavu se smeškao Klaz preko svih medija.

— Gospodine Klaz ja se, kao predsednik Ujedinjenih Nacija, kompletno slažem — poručio sam mu u direktnom prenosu.

— Ako je tako gos'n Petroviću pozivam Vas u svoju palatu na Grenland. U naš prvi ovoplanetarni grad. Zvaničan mir nek zvanično i počne.

† † †

— Oj Grenlande, Granlande, božanska belino, nismo znali šta imamo a sad te gubimo! — patetično mi zapeva vozač helikoptera.

— Ne bulazni Srljo — obrisah mu suzu — Kakva sad belina? Kad smo ti i ja pa voleli belo?

Dok sam bio funkcioner na Balkanu, Srdjan Lj. rodом s Pala, bi mi lični šofer. Toliko me je uveseljav'o, da ga zadržih i posle prelaza u UN. Auto il' helikopter? Dobrom vozaču svejedno.

— Zna li Vi gazda kome ovaj dolazak tuđina, za nijansu pada lakše nego drugima?

— Gusenicama „Lastin repak“? — pokušah da pogodim.

— Nama Bosancima! Ko se navik'o da mu šefuju spolja više nego mi? E kako je to, sad će vidjet' svi! Ako! Baš volim. Sad je cijela planeta postala Bosna. Ahaha ha. — trijumfalno se nacerio.

— Nemoj tako Srljo! Vaši visoki predstavnici nisu izgledali ko oker šišmiši. Mada možda i ne bude loše. Zamisli da nam traže neka lepša područja. Grenland? Antartik? Kome to treba? Sve sama Pingvinija i Belomedvedija. Je li tamo Prohor Pčinjski? Jesu li nam tamo neke svetinje pa da vičemo Grenland je Zemlja? Ne budu li tražili poreze i naftu, ja ću biti presrećan.

— Ma i to što kažete šefe. Ko zna šta nas je iz svemira gore moglo snać'? Gledaste li „Osmi putnik“? E to je merifetluk doajaluk.

† † †

Doletesmo u naselje žutara. Nadrealna konstrukcija zgrada. 'Mesto vrata na domu je svakom samo rupa. A na ravnim krovovima led ko svinjsko blato. Srljo kaže da ne sme parkirat'. Letelica bi se stajanjem zaled'la. U rupu dvora slavnog Klaza me ubacuje i kaže da će okolo da kruži do mog poziva.

† † †

— Dakle Klaze sve se dogovorismo?

— Otprilike gos'n Petroviću.

— Biće ovo divna koegzistencija predosećam. Ne možete da zamislite koliko smo mi, Zemljani srećni što dobijamo tako moćne sustanare. Od meteora, asteroida i raznih svemirskih vrana i ala, ko bi nas branio? Niko! O superiornosi vaših umova, uređajima na vašim vratovima koje razumeju sve naše jezike da ne pričam. Potpisaću ovaj mir, krvlju ako treba...

— Ne preteruj, Zemljanine. Imamo mi mana. Uzmimo za primer mene. Ma koliko dobar, za jednu, bih pobio pola vasiona!

— Reč je o...?

— Mojoj dragoj Slaz — razneži se Klaz.

— Neko da mi dirne nju i mlade, molekularnu strukturu bih mu reptilu približio.

— O veliki vođo pa šta je tu loše? Kad na Balkanu budu čuli koliko ste za porodične vrednosti, tek će Vam se klanjati. Verujte.

— Za opstanak mira, pravila su jasna. Nijednom našem dlaka sa krilca da ne fali! O ženkama i podmlatku da ne trošim reči. Za moju draganu, ljudska disolucija!

— Budite sigurni da će Vaša voljena imati status kraljice. A podmladak? Sve prinčevi, princeze i poneki grof.

— Podmadak još nemamo, ali ih očekujem brzo — ponosan je Klaz — Kad smo već kod toga, moram vas upoznati s funkcionisanjem naše vrste. Vidite mi, koje ste tako maštovito nazvali „žutari“, imamo sposobnost čudne metamorfoze. Za razliku od vas mi ne trpimo bol. Kad izađemo iz stanja apsolutnog zdravlja, naredimo sopstvenom telu da se privremeno pretvori u gustu, pihtijastu tečnost, a zatim i zaledi.

— Zaista?

— Da nemate kosti i vama bih toplo preporučio. Odlična metoda. Videste li na našim krovovima nešto neobično?

— Svaki od njih prekriven je žutobraon ledom? I na krovu Vaše palate takođe.

— E to je moja Slaz! Zbog komplikacija tokom trudnoće odlučila se za hibernaciju. Redovno se ledimo na krovovima. Tamo niko ne mož' da te zgazi. Za par dona doći će prinove.

— O svemoćna vrsto, vi ste genijalci! — iskreno se zadivih i potpisah mir.

† † †

Pri izlazu iz palate pokupi me Srljo.

— Nemaš pojma kol'ka im je ljubav prema ženama? Brižljivi su i ko roditelji. Posle svega ja sam veliki optimista. Poštedeće oni nas!

- 'Oće l'?

— Hoće brate Srljo. Imaju emocije! Nego reci šta si radio dok sam sa njim pregovar'o? Vide li naokolo nešto interesantno?

— Odlučio sam da malo pomognem žutarima. Ne bili bismo im se još više umilili.

— Stvarno?

— Aha.

— To je lepo.

— Primetio sam da ne održavaju dobro higijenu krovova. Na njima im se zapatile neke čudne gljivice? Led sa krova ko izmet u blatu.

— Srljo?! Ali oni vole led. Niko nije tražio da... Ne reci mi da si...

— Pomogao sam im da se osobode mulja. Nek su vanzemaljci ne znaju sve bolje. Ovaj helikopter ima savršen mehanizam za razbijanje leda. Oni bolje nikad ne bi smislili.

— Srljoooo! — zacvileh — Reci mi... Kaži da nisi razbijao led i na krovu palate?

— Jesam. Zašto ne? Pa tamo je bilo najprljavije! Šta će im led gore? Pa još blatnjav. Zar ledenice da padaju na glave?

Progutao sam prvu, drugu, petu knedlu. Potom osetismo golem udar. Kanda nas je pogodilo nešto vrlo krupno.

11 — Promena

Ziveli su u 20 kvadrata. Bez klime, kade, prave kuhinje, odvojene sobe. Bez mira kad padne noc a bez nade kad svane dan.. „Pesimizam i ceste svadje“, trebalo je da pise umesto prezimena. Mirisalo je na alkohol, podgrejani oskudni rucak, neoprane presvlake, jeftine cigarete, unapred potrosenu platu.

Beda.

Materijalna beda brzo nadje put do srca.

Osecali su se zapostavljeno, manje vredno. Stideli su se svog izgleda, odece, sklanjali pogled od komsija.

Mrzeli su ih, ustvari. Zelja se pretvorila u zavist, zavist u mrznju. Za svakoga ko je imao vise, lako su smisljali: lopov, prevarant, hohstapler. Popodnevnim mantranjem tih reci, kada su zajedno ogovarali, postajali su zivi. Celina. Osecali su da pripadaju jedno drugome. Svakako se oko necega slazu i razumeju.

Bila je to mrznja.

Nikome nije padalo na pamet da izađe iz tog sveta; osim sto ne zna kako bi to izveo, siguran je da bi izgubio najvrednije sto ima: naklonost porodice, pripadnost toj jednoj, popodnevnoj a vecnoj ideji. Izgubiti to znacilo bi izgubiti jedini identitet, izgubiti sebe. Zvucalo je surovo i nedostizno. Iako mnogo toga ocigledno nije funkcionisalo, niko se nije usudjivao da razmislja o promeni. Sve dosadasnje promene bile su promene na gore.

Bio je to strah.

Zbog zla koje ih je iznutra izjedalo, propadali su i fizicki. Zapustenog izgleda i higijene, bez zdravog sna, sve cesce menjajuci obroke pivom, trovali su se svime sto im padne pod ruku. Bez dovoljno para izbor je bio jadan: los duvan, alkohol u svim oblicima i kolicinama,

tv dueli politicara i svercovanje na utakmicama , uz obavezan fajt sa suprotnim taborom.

Posle toga su osećali prazninu u grudima.

Dim iz kladionice je bio gusci nego obicno.

Grashoper je prosao, benfika iz iksa u iks isto, liverpul ocektivano, to je TRI, Briz igrao NERESENO!!!! KAJZERSLAUTERN-BAJERN JEDAN JEDAN !!! URAA!!! DOBILI SMO TIKET !!! DAJ PIVO!!! URAA!!! VICITE NEKA SVI CUJU !!!!

Svi se raduju. Od soka utrnuli, jos ne osecaju, ali veruju.

U glavi pocinje da se razmotava klupko. Ovoga puta su uplatili sve pare. Platu! Puno para! Visoka je kvota, vratice se stostruko!
nada.

Bice za nov namestaj, ovaj se odavno raspada. Okrecicemo stan i zamenicemo vrata, bice najbolja na spratu. Sada smo bogati, nasmejani, red je da namestim zube. Naravno, to je vazno!. I frizuru cu srediti. Jednom nedeljno kod Pedje, on frizira poznate, one sa estrade.

Baci to grozno pivo, fuj. Nazdravicemo sampanjcem iz Bordoa. Cigarete su OUT, zdrava ishrana, teretana i fitnes su IN. Necemo se trovati, zdrav zivot je imperativ. Markirana trenerka i sportska torba iz koje viri reket, i patike koje nisu kineske, daju samopouzdanje koje se vidi na licu. Nasmejanim ljudima prilaze drugi nasmejani ljudi i zivot, bez dubljeg objasnjenja, pocinje da lici na „bolji zivot“. I sve to za samo par dana optimizma.

Nova poznanstva sada donose nove poslove. Mozda bude za ucesce i prvu ratu, 85 kvadrata Mirijevo! Legalno!

Sastaju se poslednji put za stolom sa pocetka teksta, okupani, mirisljavi, nasmejani, trezni. Ovaj sto ce ostaviti u tom stanu. Pozvali su komsije na cast, dok se privatni prevoznik iz prizemlja nudi da pomogne. Na stolu su svakojake djakonije, zakuska narucena iz katering centra, torta u obliku kuce...

Otici ce sutra da unovce tiket. Nece kes, kartica je ok... Moze Visa ili dajners...

?

Tiket?

?

„Probudi se, pijanduro“, cuje grub glas.

Pazljivo pogleda i vidi stari sto. Pune piksle, plasticne flase od piva.

Ponovo vidi Bedu.. Ponovo vidi Mrznju. Strah.

Ponovo Vidi ali ih vise ne oseca!

Ne zna put, ali zna pravac.

Oseca miris uspeha.

Sa televizora dolazi intervju iz sezdeset i neke, voice of Janis Joplin:

„mozda neces završiti srećno, ali ako ne pokušaš, onda si totalno sjeban“.

Kap koja je prelila casu. Udarac jaci od tiketa iz sna. Pravo u srce. Znao je da sve dobro kreće iz srca.

Tamo vise nije postojao strah. Samo nada.

Doneo je odluku. Nije znao sta hoće pa je zato odlucio sta neće. Makar nesto.

Palio je samo nekoliko cigareta dnevno, pa je mogao da priusti Davidoff.

Od sledeće plate je popravio dvojku gore levo, kupio patike i upisao skolu tenisa.

Posle casova tenisa su svi ostajali kod Zaka, u kaficu, bar jos pola sata. Niko tamo nije pio pivo, samo bezalkoholno i poneki dzin-tonik. Ti direktori bas i nisu snobovi, ustvari su vrlo prijatno drustvo.

Zovu sledeće nedelje na zajednicko roštiljanje na Rajcu. Jednom od njih je rođendan.

12 — ADAMOVA BLIZNAKINJA

Prvi put se desilo na moj trideset prvi rođendan. Trebalo mi je mesec dana da se oporavim. Obavio sam sva moguća medicinska testiranja i pronašao čir na želudcu, anemiju i ubrzan rad srca (što valjda ide u paketu) ali ništa neobično, ništa što bi ukazalo šta mi se dogodilo.

Sedam meseci kasnije, desilo se ponovo. Probudio sam se jedno jutro u haljini, ležeći na podu nepoznatog stana okružen uspavanim, pijanim muškarcima i ženama. Prestravio sam se.

Sećanja na te noći uvek su magloviti fragmenti. U mom umu ona su postavljena sa tačke gledišta običnog posmatrača, samo što sam ovaj put posmatrao iz svog tela, ne utičući na njega pa čak ga ni ne osećajući kao svoje, nego kao neki zatvor za moj um i dušu, ako tako nešto uopšte postoji. Dok sam ja bio zatvoren, ta odvratna zver, taj stvor, sejao je zlo.

*

Ušao sam u stan i zaključao sve brave na vratima, kao da sam očekivao da će je to sprečiti da izađe. Pogledao sam još jednom na sat nervozno pa odmahnuo glavom, to mi je postala navika da svakih nekoliko minuta proveravam vreme. Ona je uvek dolazila sat-dva nakon što bi sunce zašlo. Bio sam gladan ali stomak mi je vezan u čvor. Tako je uvek dok iščekujem promenu. Popio sam nekoliko pilula za smirenje, sačekao par trenutaka pa uzeo papir i olovku. Nisam znao šta da joj kažem, šta da kažem tom čudovištu čije je uživanje zasnovano na ljudskoj patnji, boli i smrti. Osetio sam jezu kako mi se penje uz kičmu, prsti su počeli da mi trne i pogled muti. Dolazi. Stegao sam čvršće olovku i ispisao drhtavom rukom preko celog papira „UMRI KUČKO“.

Promena je uvek bolna. To je poslednje čega se jasno sećam pre nego što se probudim ujutro u nekoj odvratnoj rupi okružen najgorim

ljudskim otpadom. Grčenje mišića uvek prvo počinje. Svi mišići se napnu skoro do pucanja. Potom kosti, pucaju i krive se, bar tako se meni čini, i svi zubi bole kao da ih neko nabija čekićom u glavu. I glava, glava je najgora. To je neopisiv bol, zaslepljujući, tada prestanem da vrištim jer izgubim glas, i u tom momentu kada pomislim da umirem, um kao da se otkači od doka za koji je bio vezan i otplovi polako, čineći da sve nestane.

*

Ustala je sa poda sa osmehom iza koga su se krili savršeni, beli zubi. Preširoko muško odelo što je visilo sa nje bilo je jedini podsetnik na čoveka koji je do malo pre bio u njemu. Čak ni ono nije moglo da sakrije lepotu njenog tela. Sklonila je talasastu smeđu kosu sa bledo plavih očiju i prišla stolu da pogleda poruku koju joj je ostavio Adam, njen blizanac kako je volela da ga zove u mislima. Nasmejala se očaju koj je izbijao iz te dve reči. Adam je bio njen anđeo čuvar, njena savest, a ona njegova tamna strana.

Svezala je široku košulju na stomaku, skratila pantalone do kolena pa izašla iz stana prethodno mu odgovorivši na poruku pišući na drugoj strani papira koji je on koristio. Večeras će Adamu da priredi nešto posebno.

Prljave ulice mračnog Kvarta Prostitutki, već su vrvele od njegovih žiteljki po kojima je dobio ime. Razgledala ih je neko vreme a onda odabrala jednu lepu i mladu, sa crvenom perikom i visokim kožnim čizmicama, standardnoj radnoj opremi ovdašnjih dama noći. Čim joj se približila i pogledala je u oči, kurva joj priđe, zanosno njišući svojim bujnim oblinama.

— Radim sve, a za slatkiša kao ti, sa popustom — reče odmeravajući je, pa obliza jezikom previše našminkane usne.

Stan je bio mali, ali čist, pravo ljubavno gnezdo namešteno da opusti klijente. Adamova široka košulja i skraćene pantalone brzo su se našle na podu kao i oskudne krpice u kojima je boravila crvenokosa kurva, i dva prelepa ženska tela isprepletala su se na širokom ležaju neskriveno uživajući u međusobnim poljupcima i veštima, vatrenim dodirima jezika po napetoj i preosetljivoj koži. Dovedena do vrhunca, Adamova bliznakinja, ljubeći labuđi vrat kurve, zagriže njen grkljan. I dok su joj se usta punila krvlju a u ušima odzvanjao posmrtni ropac praćen trzajima umirućeg tela, ona doživi orgazam i sama ječeći od zadovoljstva.

*

Adam se probudio u zatvoru. Bio je obučen u preusko, narandžasto odelo, u ćošku wc šolja i pored zida krevet. Uskoro je naišao stražar i kada ga je video, zaprepastio se.

— Ko si do đavola ti ???— počeo da viče.

— Kako si dospao tu? Gde je žena iz ćelije?!— nastavio je histerično. Adam je ćutao. Na sva pitanja je odgovarao sa „ne znam“ ili je jednostavno ćutao. Zadržali su ga dugo ali su ga na kraju ipak pustili.

Uvukao se u svoj stan sa slikama mrtve devojke oblivene krvlju u mislima. Nije se toga sećao, ali se sećao njenog lika kao kroz maglu. Policajci su mu pokazali te fotografije mnogo puta i sada su zauvek urezane u njegovo sećanje. Uzeo je nož iz kuhinje i seo na stolicu. Presećiće vene. Nije bilo drugog rešenja.

Dok je vrela krv curila niz šaku pogled mu pade na papir na stolu, podiže ga i pročita „volim te“. Seti se prelepog lica demona koji je živeo u njemu, izvuče kaiš i stegnu podlakticu.

— Halo...da krvarim, pošaljite nekoga...ulica...— spusti slušalicu i zagleda se u papir. Bez obzira na sve, voleo je kučku.

13 — U OKU POSMATRAČA

Kada me je olizala bilo je jasno da mi je budućnost neizvesna. Moje šare nisu bile svetlo ljubičaste. Prilika da se život pretvori u bajku, a ja u zaštitni znak Milka čokolade zauvek je nestala. Ukratko, sisao sam sve dok majku nisu predali bezdušnom metalnom teletu koje ni vime nije znalo da oliže, da bi majka znala da je čedo kraj nje. Sukljalo je tako da se na mleku, u njegovom prozirnom želucu, pena dizala, a mene su, dok sam se blagoteleći osvrtao, odveli napolje, u svet.

Usledio je najlepší period u mom životu. Skakao sam sa drugom teladi u otvorenom oboru, odlazio do valova gde su nam davali prekrupu zamešanu sa malo surutke. Muvao se čelom sa drugim telcima da dođem do najdubljeg mesta u njemu. Tada sam upoznao sunce i kišu, štrpkao nešto malo trave koja se zadržavala po uglovima, bio srećan da podrignem, da se sva ta ukusna hrana još jednom protera kroz mene.

Drugi pad je usledio na rodnom planu. Ispostavilo se da nisam krava, a u nadmetanju sa drugim telcima nešto nije bilo u redu sa mojim mudima. Kratko sam se poradovao što me nisu odveli sa drugim telcima da mi u proštac jaja skuckaju. Onda bih, doživotno, teglio kao vo. A, opet, mogli su i da omanu, ne urade to do kraja i da mi jedno mudo nekako preživi. To bi bila prilika da se, kao rnkash, proslavim među nez-asitim kravama. Međutim, civilizacija je bila kučka prema telcima, prednost u tegljenju su odavno dobile mašine. Zbog toga nam je sudbina da završimo kao teletina i nimalo nije utešno što tek tada dobijemo na vrednosti u odnosu na drugu stoku, koja je neko vreme uživala u životu.

Imao sam sreće da mi ne polome nogu kako bi dobili uverenje da sam definitivno izgubljen slučaj. Prošao sam bolje i od telaca u Japanu koji nikada ne vide svetlost dana, jer su neki sladokusci izmislili da je

naše meso, odgajano u mraku, najukusnije. Vraga, ko ne mrdne guzicom, nema ni guzice. Ipak, kad su me prodali na pijaci u Rumi, a bio je to još jedan svetao dan pun događaja, od sve te svetine koja je prolazila kraj mene i zagledala, dopao sam potpunom diletantu. Dušu mi je izvadio tegleći me, do kuće u udaljenom selu, na traktoru bez ijednog amortizera.

Sve ostalo mi je, taj diletant, izvadio pošto me je vezao za zadnje noge, a drugi kraj užeta prebacio prego najniže grane duda. Potezao je uvis sve dok mi i prednji papci nisu ostali u vazduhu. Batrgao sam se sve vreme da ostružem još malo prašine sa tla. Krv mi se sjurila u glavu i skoro da je bilo olakšanje kad se, posle nekog vremena, ponovo našao u blizini i nekom rekao:

„Drži ga za uši!“

Ponižavajuće, ali rogove nisam imao. Tek su pupili.

Srećniji telci su pričali da muda bole i kad ostaneš bez njih. Slično sam osetio kad mi je čovek širokim potezom noža potpuno odrubio glavu. Ostao sam da visim na ušima. A telo me je jako bolelo, peklo me i kad je krvav nož obrisao o moje bokove. Više ga nikada nisam video. Telo.

Život nije u mozgu nego u očima. To znam jer su mi odmah posle šurenja i struganja zaostale dlake, raspolutili glavu i mozak odvojili na stranu. Potom mi je bilo jako hladno, pa sam zadremao. Osećao sam da svetlost povremeno bleska, ali me nije probudilo.

* * *

„Jesi li obario i škembe?“

Bio je to drugi glas, glas onoga što me je držao za uši. Još mi bride, ali ne znam gde su. Oko mi je mutno, sve što vidim su svetlosive

površine u kojima ne razaznajem ništa. Osećam se neobično mekano, bez kostiju. Ne mogu ni da muknem. Sa jezika su mi skinuli tvrdu skramu, nosna šupljina mi je rasečena. Ipak, njušim nešto što nazivaju crnim i belim lukom, ljuto mi je od bibera i tucane paprike, strano mi deluje nekoliko listova lorbera. Posebno mi prijaju mirisi nečega što je svuda oko mene, ali nikad nisam našao ništa slično u oboru. Ni pojeo.

„Jesam.“ Odgovara glas onoga što me je klao. „Pola škembeta ucelo za punjenje, a pola sam nasekao na sitno...”

„Šta čekaš? Propašće mi gljive a stavio sam... šesnaest vrsta!“

To je to, pomislih i bi previše toplo oko mene. Za trenutak sam potegao labrama za jednim pozamašnim mirisnim komadićem, da probam, a onda je drveni zamajac pokrenuo kovitlac. Pozamašna kutlača je vitlala mehuriće svuda oko mog oka i sve je nestalo u čudesnoj mešavini iz koje je izbijao još jedan poznati miris. Bio je to miris moje majke, vratila se, kao što sve majke uvek čine.

Ponovo sam žmirnuo tek kad sam tresnuo na neko drugo mesto, ali me je miris majke, sada mnogo jači, i dalje pratio. Imao sam osećaj da tonem u lepotu, kakvu sam samo mogao da poželim. Svetlost je nestala sa prigušenim glasom koji me je na čas podsetio na stvarnost.

„Sad sve zašij, pa u rernu. Dva sata na 200oC. Jesi li pozvao sve one što su želeli da dođu?“

„Jesam.“

„Nemoj da zakasne, pa da nam se ovo ohladi. Hoću da im se, kad sednu za sto, prsti ulepe i da cokću dok ih ližu...”

„Jel’ sve postavljeno?“

„Jeste. Za dvanaest osoba. Imam i rezervne stolice, ako ih dođe više... Stisnuće se malo...”

„Pivo?“

„Neka ga na ‘ladnom dok ne dođu...”

„A, zelena salata...?“

„Eno je na stolu...“

Meni je nisu dali.

I, eto, to je to. Na kraju su mi se svi divili.

To je moja životna priča i ona može da se sažme u jednu rečenicu: rođen sam iz materice, a završio sam u škembetu. Ironija je da su i materica i škembe pripadali mojoj majci, tako da sam imao najkraći mogući životni put: čitav se odvio između zadnjih i prednjih papaka.

14 — Udovi

Doktor je video da je rana izazvana sačmarom čim su uneli pacijenta. Naredne minute proveo je pokušavajući da pronađe arteriju i zaustavi krvarenje. Čovek je pucao sebi u nogu neposredno iznad kolena, a sada se koprcalo i vrištalo dok su zaposleni u hitnoj pomoći činili sve što mogu da ga održe u životu. Kako su sekunde tekle, čovek je bio sve mirniji i mirniji.

— Uskoro ću biti ceo. Glas na telefonu nije lagao — skliznulo je sa njegovih usana zajedno sa malo pljuvačke kada su ga napokon zakrpili i odgurali u operacionalnu salu.

Doktor je obrisao znoj i pošao da zameni krvavu odeću.

Nekoliko časova kasnije, pred kraj smene, izašao je ispred bolnice i pridružio se kliničkom psihologu koji je takođe izašao na pauzu.

— Još jedan poremećaj identiteta telesnog integriteta?

— O da — doktor je zapalio cigaretu. — Stariji čovek, sačmara. Odradilo je posao.

— Treći ove nedelje. Neverovatno. Da su bar stvarni PITI; tako bar ne bi želeli da im se udovi vrate, kao što je sada slučaj. Slušam ih svaki dan, potpuno šizofreno.

— Moraju pronaći kako je sve počelo. Nulti pacijent, ne znam ni sam.

— Do tada, ako se nastavi ovaj trend, svaki deseti čovek će odstraniti sebi ruku ili nogu.

Na putu kući, doktor je razmišljao, kao i svako veče, o uzrocima pandemije, prve mentalne od kako postoji moderna medicina. Teorije su bile najrazličitije, od genetski modifikovane hrane, terorizma pa do zagađenih voda, kao i naravno, sveprisutnog mišljenja da stres modernog

života uništava svaki gram humanosti, pa i način na koji ljudi vide svoje telo. Doktor je razmišljao, istraživači i javnost su razmišljali, a svaki dan, sve više i više ljudi pokušavalo da odstrani sopstvene udove.

Sledeći dan, jedan novinar ga je posetio.

— Razgovarao sam sa više desetina lekara, pa isto pitam i vas. Da li ste приметili da su ljudi koji su pokušali da uklone svoje udove spominjali telefonske pozive?

— Pa, da, juče je, recimo, bio hitan slučaj u kom je čovek spominjao glas na telefonu — doktor je se prisetio sličnih izjava, ali ih je pre toga otpisivao kao blebetanje u bolovima. — Bilo je i drugih, sada kada spominjete. O čemu se radi?

Novinar je pisao, a znoj mu se presijavao na čelu.

— To je sve, hvala vam — pošao je da krene, ali ga je doktor uhvatio za šaku.

— Šta ste saznali? Imate li neke informacije o poreklu pandemije?

— Pre nekoliko godina, osnovana je multinacionalna korporacija „Bioskutum“. Rade na veštačkim udovima, veoma napredne stvari, iako kažu da je sve i dalje u fazi testiranja. Neki izvori navode da je tehnologija koju koriste neverovatno napredna. Mislim... ne, ništa još ne znam. Hvala još jednom — nervozno, novinar je ustao i napustio prostoriju.

Nekoliko dana kasnije, novinar se vratio, bez leve ruke.

— Telefonom! — prepoznao je doktora i privukao ga bliže dok su još bili sami. — Planiraju da zamene sve te izgubljene udove robotskim uređajima. „Bioskutum“ izaziva auto-amputacije, ceo svet će imati njihove uređaje! A ja ću zaboraviti ovo kada se probudim. Pomozite nam!

Ubrzo, sedativi su ga učutkali. Iako uplašen, doktor nije prestao da razmišlja o njihovom razgovoru. Zato je počeo da traži informacije o toj

kompaniji, i da razgovara sa prijateljima u drugim bolnicama. Takođe, prestao je da se javlja na telefon. Pandemija nije usporavala.

Sledeći mesec, „Bioskutum“ je objavio da je uspeo da dizajnira i proizvede sledeću generaciju veštačkih udova. Nudili su neverovatne mogućnosti pokreta, ali su takođe zahtevale hiruško spajanje sa živim tkivom. Države su ove uređaje kupovale kao deo globalnog zdravstvenog programa, a većina žrtava pandemije odlučila da ih ugradi. Doktor je odlučio da je vreme da uzme ono što je saznao, i izađe u javnost, pa je pozvao nekoliko medijskih kuća. Kidnapovali su ga isto veče.

— Šta tačno mislite da znate? — osoba se nalazila ispred snažnih reflektora, i za doktora bila sam crn obris.

— Kako to radite? — doktor je drhtao, ali očajnički želeo da sazna istinu. — Naterate ljude da učine tako nešto?

— Tehnika kratkoročnog uslovljavanja, veoma kompleksna stvar. Ukratko: dobili smo poruku iz svemira pre nekog vremena. Druga vrsta, koliko razumemo, bazirani na ugljeniku. U njoj, osim raznih, čudesnih tehnologija, nalazilo se i upozorenje. Pokušavaju da nam pomognu, budući da je invazija neminovna.

— Pandemija nije slučajnost. Dali su nam je vanzemaljci? To hoćete da kažete?

— Nikako, oni samo hoće da nam daju šansu. Recimo da smo sada deo iste galaktičke koalicije. Pozivi indukuju potrebu za amputacijom. To je jedini način da se spremimo, a možemo to da učinimo samo krišom. Na kraju, ni vi mi sada ne verujete.

— Hoćete li me ubiti?

— Nećemo. Biće nam potreban svaki čovek, ako želimo da preživimo kao vrsta. Ipak, ako počnete, vi i drugi, naravno, da privlačite pažnju, samo ćete nam zakomplikovati proces. A nemamo puno vremena.

Smatrajte da je ovo mobilizacija — video je da osoba stavlja slušalice. — Na stolu se nalazi mačeta.

Doktor je pogledao u pravcu u kom je čovek pokazivao, a zatim čuo kratku poruku. Odmah je uvideo da imao neodložnu potrebu da odstrani svoju desnu podlakticu, a da na njeno mesto mora da dođe nešto što će pomoći da se zaštite svi ljudi na svetu.

*

Laserski snop prosekao je kroz ruševine, a doktor zalegao iza komada armiranog betona. Neprijateljski vojnik, stvorenje nalik na oktopoda, tražilo ga je u kršu. Doktor je provirio preko ivice, a zatim zapucao. Njegov snop bio je precizniji, a neprijatelj se sručio poput debla.

Pažljivo se izvukao iz tog sektora, i vratio u bazu. Svuda, činilo mu se, trajale su borbe. U bunkeru, pronašao je prvu osobu sa robotskom nogom i zatražio da mu dopuni baterije laserskog pištolja. Kada se uverio da je oružje napunjeno, sklopio je uređaj nazad u šaku.

15 — Ihminen

Dok sa nestrpljenjem čeka Gorana da stigne, Lui razmišlja koliko bi otac bio ponosan kada bi znao na čemu rade. Napredak više nije zane-mariv, samo kada taj čovek ne bi stalno kasnio. Vrata se naglo otvaraju.

-Opet kasniš! — uvređeno mu govori, ali naučnik ga ignoriše. Mantil mu je beo kao svež kokain, samo plava, slabo čitka slova, remete savršenu belinu. Prof. Goran Asketović.

-Danas povećavamo dozu Lui — tužnim pogledom nagoveštava da to neće biti bezopasno.

Lui je ipak radostan što se nešto dešava. Ne voli da bude satima sam, miris hemikalija ga uznemirava, prodire mu pod kožu i izlazi putem znoja, postajući deo njega, ali karantin je propisan još pre pet meseci. Naučnik mu je najbolji prijatelj koga je ikad imao, voli ga kao sopstvenog oca, bar misli, jer se ne seća ko mu je otac, kako izgleda i odakle potiče, ali često razmišlja o tome kako bi se ponašao, šta bi rekao, osećao, to mu ispunjava dane. Goranu govori sve svoje tajne, želje i osećanja, jer ima utisak da ga on jedini razume iako mu se na momente čini da mu dosađuje, pa ga ni ne sluša.

-Dobar si ti dečko Lui, sjajno napredujemo— miluje ga po glavi nakon što mu je ubrizgao žućkastu tečnost.

-Svrbi me— uplašen pogled prati naglo češanje.

-Ne brini, ubrzo će prestati— umiruje ga Goran. — Sutra dobijaš posetu, mislim da ćeš se mnogo obradovati.-

Sreća ga preplavljuje kao talas topline, a naučnik ga ponovo tapše po glavi. Plaši se mraka i samoće, ali pomisao na sutrašnji dan mu olakšava da zaspe. Prijatelj mu je otišao nakon što je ostavio dovoljno hrane i vode, zatvarajući i zaključavajući vrata laboratorije. Eksperiment

mora da se odvija u tajnosti, to mu je više puta ponovio u toku višemesečnog druženja.

Sada je u svom malom svetu. Sanja da trči po polju i penje se po drveću, visoko, još višlje, više nije sam. Oko njega je porodica iz koje je otet. Roditelji i sestre, svi su na okupu. Grle ga i raduju se što se vratio. Ali on više nije kao oni, razlikuje se. Bol u glavi ga probada, kao da mu neko želi prodreti oštrim predmetom do mozga. Mašina prikazuje ubrzan rad srca, hladno mu je. Postaje mu crno pred očima, slike sna nestaju u nepovrat, sve što preostaje je praznina.

-Vidi Lui koga sam ti doveo. Ovo je tvoj tata, Bongo.-

Bongo? Kao da je pobegao iz cirkusa. Zapanjen je. Da li je to zaista njegov otac? Prilika za koju je mislio da je nikada neće dobiti odjednom je realna. Pored njega sedi lik koji je do tada živio samo u bezbrojnim snovima. Zamišljao ga je krupnijim i življim, a tako je star i slab. Izgleda zbunjeno, pogubljeno.

-Tata?-

Ne odgovara, možda ga nije čuo.

-Tata?— gotovo da viče, ali pridošlica uopšte ne reaguje, kao da ne pričaju istim jezikom.

Goran mu ubrizgava dnevnu dozu i tapše ga po glavi. Suze mu se pojavljuju u očima.

-Zar se ne raduješ što sam ti doveo oca?

Naučnik ne razume njegovu reakciju. Njegov prijatelj, oslonac, poslednja nada, ne razume njegovu reakciju! Razočarenje je jače od ostalih osećanja, svrab postaje jači, pretvara se u pulsirajući bol. Peče. Nešto u nutрини ga izjeda, češe se kao sumanut, želi da sve prestane.

-Lui, smiri se!-

On se ne zaustavlja. Zvukovi oko njega se gube, ne čuje ni Gorana ni oca. Oseća da mu posle svakog češanja među prstima ostaju dlake, koje mu sa drugih delova tela otpadaju same od sebe. Češe se i češe bez prestanka. Disanje mu postaje neredovno, puls se ubrzava, srce otkucava više od dvesta otkucaja. Goran je uplašen, traži špric sa sedativom. Lui vrišti, pljuvačka mu izleće iz usta i pogađa metalne šipke kaveza. Na kraju hvata svoj dugačak rep, koji jednim jakim trzajem odvaja od ogoljene zadnjice. Iznenađeno posmatra ruku u kojoj drži otkinuti rep. Otac mu divlja u kavezu pored njegovog, histerično skače i udara o rešetke. Luijeva njuška se ubrzano uvlači u lice, kičma delimično ispravlja, zubi ispadaju jedan po jedan. Vrisak se pretvara u prodoran plač. Plač deteta.

Goranu iz ruke ispada špric koji se uz tresak razbija o pod. Trlja oči u neverici. Pred njim u kavezu leži golišava beba, mlatarajući ručicama u vazduhu.

16 — Inkubacija

Mrak je bio sveprisutan i uporan već neko vreme. Sam pojam o vremenu i njegovom proticanju je tmina odavno pojela i uništila. Crnilo je učinilo da ne znam da li sanjam ili sam budan, da li su mi oči zgrčevito začepjene ili uzaludno vaze za svetlom koje nikako neće doći. Ali moram izdržati, jer moje vreme je na pomolu.

Paralizovan sam u fetus položaju od kako sam zatvoren u ovoj sluzavoj komori. Dugo, ili se barem tako činilo, telo je samo mirovalo, toliko da sam se u početku osećao mrtvo. Žmarci u stomaku su došli prvi, čineći da mi se torso sam od sebe grči i napinje. Taj blagi stimulans me ubija, želja za reagovanjem na treperenje je prevelika. Ipak, već se osećam jače... drugačije.

Obavijeno ovim mrtvačkim ćebetom telo je odbijalo poslušnost, ali um je postajao svesniji. Ako bih se samo malo mogao pomeriti i probosti ovu klaustrofobičnu tvorevinu u kojoj sam zatočen, našao bih se odmah na slobodi, okupan svetlom i ponovo ujedinjen sa svojom braćom i sestrama. Samo ovo saznanje, da taj slatki nektar svežeg vazduha i beskonačnog prostora leži tako blizu, dovodi me do ludila. Ali sve je to deo testa, neminovnog procesa koji su svi moji preci morali preživeti.

Ah, vratio se... Iznova me posećuje taj bol u leđima, najužasniji od svega što sam do sada osetio. Lagano cepanje zadnjeg dela mog tela, a ne mogu ni da vrisnem iz revolta i želje za olakšanjem. Nešto mi uporno i usporeno probija kožu. Ponekad, kao sada, deluje kao da rastem, taj neprijatni osećaj razvlačenja i tenzije, večito stanje nalaženja na rubu pucanja.

Pre nego sto sam bačen ovde, okusio sam taj život napolju, ali sam bio gmizav, osakaćen i bedan. Bio sam krhko biće, konstantno u begu

od onih koji su bili jači, a njih je uvek bilo više. Jedini kojeg nazivamo vladarem, zaštitnik i učitelj svih mojih prethodnika, ustanovio je ovaj okrutni ciklus, te stadijume evolucije i dokazivanja prava na nošenje porodičnog imena. Golijat... To divno i prestižno ime, titula koja strahopoštovanje izaziva čak i kod monarha našeg naroda.

Samo telo mi prekida tok misli... učinilo mi se kao da je nešto puklo u utrobi... Evo ga opet! Da, jeste! Još jedan! Ponovo! Cela utroba se pokreće i izbija napolje! Ne vidim šta se događa! Umreću! Da li sam zaslužio smrt, nedostojan slave i časti svog pravog imena? Ili... Ne, bol je prestao. Drhtanje miruje... umire.

Mislim da sam se onesvestio... ili sam upravo sada zaspao i sanjam, ne znam. Ovaj prokleti mrak mi se igra sa umom i ovo ubogo telo koje ne mogu da... osetim. Ruke! Osećam ih ponovo kako odmaraju na mojim grudima, sklopljene i slabe. Utrnule su, ne mogu ih još pomerati, ali da, osećam ih napokon.

Pulsiranje grudi mi vraća nemir u um, ali ovog puta se sve odvija prebrzo. Umrtvljene ruke same od sebe, gotovo refleksno, probijaju skorenjenu sluz kojom su bile pričvršćene za moj grudni koš i sada beživotno vise pored tela. Sveži talasi mukusa slivaju se niz grudi, prelazeći preko rebra i stomaka ispod kojih je užasnom silinom nešto počelo da bije iznutra. Životna tečnost juri ka rukama i moj prvi svesni pokret je hvatanje izmučene utrobe u očajničkom pokušaju da se divljačko udaranje smiri. Četiri finalna napada mi zadaju oštar bol, praćen kidanjem kore koja se gotovo stopila sa telom. Silina pucanja šalje monstruozi grč kroz celo telo, lomeći ga iz fetus položaja i ispravljajući ga u potpunosti. Udovi su u neverici zbačeni sa abdomena, udarajući u zidove mog organskog zatvora, dok četiri nove ruke hrle ka napred da dohvate bilo šta što mogu i osete život po prvi put. Bol je

prestao na nekoliko trenutaka, ali se iznova pojavio na leđima, dostižući groteskni klimaks. Osećam ih, dva tupa oblika koja pokušavaju da se probiju, neprestano igrajući napred nazad. Iako znam da ih ne mogu zaustaviti, primalni strah, zbunjenost i slabost teraju svih šest udova da pohrle unazad i spašavaju telo. Celo moje biće se krivi u pokušaju da dođem do bolnih tačaka, ali uzana, klizava komora sprečava manevrisanje. Uz nekontrolisano drhtanje i neopisiv bol, moja mekana, nežna leđa su probijena. Dva velika kruta pipka su prodrle iz sluzavog tela, bacivši me u toliku agoniju da nisam osetio još jedan par kako uništava egzoskelet nešto naniže. Bili su ogromni i činilo se da neće prestati da izlaze, udarajući komoru oko mene dok sam se navikavao na nove delove tela. Životna tečnost je sama od sebe počela da kulja u njih, čineći da tanane membrane postanu veće, gurajući me svom svojom silinom na drugi kraj mog organskog zatvora. U tim momentima panike i svesnosti da će me samo moje telo rastom udaviti i slomiti, velike oči se otvaraju po prvi put.

Iako ometen od strane mukusa i ostalih telesnih tečnosti, pogled mi je pao na delikatni zrak svetlosti koji je probijao komoru. Očajnički grabim i snagu upinjem ka tananom otvoru, mojih šest udova bodu i udaraju zidove ne bi li tamnica pukla i dala mi život.

A napolju, ni korak dalje, vladalo je nestrpljenje i iščekivanje, pogledi bez treptaja i apsolutni muk. Ta odvratna čaura je počela da se otvara i puca, a samo je jedan od njih znao šta će se desiti, govoreći ostalima da spuste svoje štapove i čekaju. „Biće prelep, videćete“, rekao je dečak približavajući se jezivom malom obliku sa divljenjem u očima. I da, bio je upravu, jer se samo nekoliko momenata kasnije predivni zeleno-žuti leptir probio napolje i započeo svoj prvi, veličanstveni let.

У маленој соби распојасане мемле мој пријатељ умире. Поодавно време га је прегазило замахом нужности конвергенције и непрекидног уклапања у тешко прихватљиве токове. Ново доба захтевало је новог човека, окрутнијег у својој ионако позамашној отупелости. Он, несвестан своје предадбе и закорачења на готово ненапустиви пут пасивног самоубиства, осмехује се грлено и искрено, готово дечачким осмехом. Назире се кожа лобање кроз бичеве умашћене косе, док клима главом одобравајући моје речи које и не слуша. Уствари, он својим кретњама прати ритам гитарских јаука што се једва дају наслутити после отимања са мембрана прескупих звучника, једног од последњих упоришта његове истрајним подривањем пољуљане доследности. Потамнеле очи утекле су у заклон истурених костију лица преко којих се кожа затеже готово до прскања; одмахује, не тиче га се, и ненормално издуженим прстима шара кроз ваздух пратећи непостојећи арпеђо. Кад проговори, он говори речима које једва да и сам разуме, или можда не. Глас му је попут удаљеног шапата. Чуди ме да и језик није заборавио, овај што га још увек нашим зове. Из своје јазбине ретко излази; пречесто се гуркају лактовима и подсмехују његовој појави. Када већ нису могли да га укалупе онда су бар изнашли начин како да њега и њему сличне обесмисле и извргну руглу.

Није ни мени лако да се кроз сокаке вучем. На сваком су кораку јединице армије притајеног зла. Ове су антропоморфне љуштуре произведене обездушењем ионако већ уско профилисаних конзу-

мената, плитких, али прецизно дефинисаних предзнања која им омогућавају да привидно зналачки пљују и блате. Њихов приступ подразумева да се било који облик размишљања мора одредити помоћу свега неколико јасно детерминисаних дијагностичких карактеристика на основу којих могу да класификују и што негативније оцењују сваки искорак из ригидног оквира. Тужни Номо sapiens губи своју еволутивну битку. За разлику од њега Номо ignoramus-и су савршено лојални: изјутра, рано, већ су на својим позицијама испрограмирани да одиграју своје дневне и епизодне, инфинитезималне улоге у процесу свеопштег обезвређења.

Међу њима има и оних што су раније код мог пријатеља радо навраћали, али то је сад недопустиво. У њих је утиснуто сасвим довољно разлога да презиру онога што их је раније тако досетљиво увесељавао. Ракија се попила, песме су одслушане и архивиране за нека друга времена која никада неће доћи. Ја наиђем, не само по дужности, већ и можда зато што сам очувао нешто лепих сећања, или још више што сам у његовом страдању тражио утеху и мотив да избегнем сопствено потонуће до крајњег дна коме се он тако опасно примакао. Уствари, потајно сам се надао некаквом спасењу уз човека са којим сам некада делио заједничку визију. Како смо се само смејали олајавајући све оне који нису били налик нама. Тако смо и измислили испражњене људе не слутећи да ће се једном већина око нас у исте преметнути. Наша спрдња уграђена је у темеље система који нас сада прогони чинећи да се око нас пружају поља лажног хоризонта и решетке од линија по калупу дотераног ЕЕГ-а. Поменем му ја то, онако из чисте злобе, никада ми је није мањкало, или у покушају да га пренем, свеједно је, јер му ни то ништа не значи. Занемарује нити што нас спајају, због којих ми је

уосталом и додељен. На мени је било да само сачекам, али нисам могао да макар нешто не покушам.

Овом приликом, очајан пред сликом потпуног расула, забадам у срце, по ранама солим. Корене трујем и хулим, а безочно и вешто фалсификујем, лажем. То ипак боли. Можда зато што од мене долази? Малко уздрман, хтео је нешто да ми каже па ме је случајно и овлаш додирнуо по руци, а ја се тргох. Таласало је испод покроба његове коже, живо и разуздано. А онда је птица пролетела поред прозора. Сенка њеног прелета прешла је преко лица мог пријатеља на тренутак пореметивши савршени склад односа светлости и таме на њему и у њему. У полумраку као да ми се учинило да је његово лево око изашло ван држећи се на танкој петелјци, а затим се муњевито вратило назад. Погледао сам га мало боље. Био је толико чврсто везан за кревет на коме је седео као да је урастао у њега. Спустио сам капке, пригушио сва чула до самог руба сензације, удахнуо дубоко. Између мојих хемисфера и нешто мало ниже, затињало је. До сада ме осећај никада није изневерио. Добра, стара мантра, као да је сама клизнула са мојих усана.

„Погледај се само, ако се на самопоглед усудиш. Утихнут, укинут.“

Лагано је окренуо главу према мени. Прва напрслина појавила се на челу. Вилице су му се рашириле кидајући кожу образа, а на задебљалом језику који је излетео ван изникла су попут пупољака малена и бела плодоносна тела. Као шампињони, помислио сам. Место напрслине заузела је распуклина, а затим се читава кожа сљуштила на доле породивши масу испреплетаних кончастих творевина међу којима су пливали утробни органи.

Био сам ужаснут, потрешен, али некако и дубоко разочаран. Изгледао је тако... неуспело. Као да је пупољцима што до малопре бејаху очи запазио израз гађења на мом лицу осетивши при томе да сам већ донео пресуду, и какву. Иако лишен разазњиве форме чијем би се чињењу то могло приписати, производио је исти онај шаптави глас и говорио ми:

„Немој ме! Ја сам користан. Сваку подлогу могу да баштиним. Само ми мало влаге треба. Влаге...наше...насушне.“

Беле капице његових базидиокарпа пружале су се ка мени као да се на дар нуде. Биле су тако сочне и савршено обле да ми је вода ударила на уста. Још је шапутао:

„Ја сам хранљив, ја сам... јестив.“

Очекивао сам пуно више од свог пријатеља и нисам могао да издржим сав тај јад. Из торбе сам извукао канту са фунгицидом и засуо њиме по читавој мицелији. Хифе су се брзо сасушиле док су се остаци органа још неко време грчили, тако самоуверено, тако људски.

На улицу сам ступио у свом најзаstraшујућем облику. Угледавши ме Игнорамуси су погнули главе и подвили репове. Дан је био пријатно влажан. Мирно сам се отиснуо према дому палацајући хифама и прегалачки сејући сићушне споре сопственог зла. Када падну на погодно тло, проклијаће. Такве су ти оне.